

Izhaja vsak torek in soboto ob 10. uri predpoldne. Akopade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2 50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdievem tekališču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Hinavščina in nedoslednost.

I.

„Kdor moliti ne zna, naj se v volilni boj poda“, je vzdihnil te dni Gabrščekov agitator, ko se je vračal z volilnega shoda. Verujemo, verujemo! Naš kmet je veren in pobožen in on bo odločeval pri sedanjih državnih volitvah. Zato pa se mu bližajo zdaj agitatorji s svetohlinskim obrazom in se delajo silno pobožne. „Mi nismo proti veri“, zatrjujejo zdaj po shodih. Ko bi se zakasnil kak tak shod naših „reorganiziranih“ liberalcev, stavimo, da bi ob zvočenju Ave Marije snel Gabršček z vsemi trabanti klobuk z glave ter molil angeljsko češčenje.

Tudi „Soča“ pravi zdaj: Mi nismo proti veri; narodno-napredna stranka je bolj krščanska kakor klerikalna. Nič novega! Isto, in sicer z istimi besedami je zatrjevala tudi l. 1901 ob času deželnihih volitev, ko je priporočala Kraševcem kandidata Štreklja in dr. Treota. A po volitvah? Kaj je pa po dokončanih volitvah uganjala, ko se ji ni bilo več treba hliniti kmetom? Napadala je duhovski stan, napadala je škofo, smešila je razne cerkvene uredbe in celo dogme. Nočemo navajati vseh teh gnusnih napadov, marveč navesti bomo le nekoliko citatov iz „Soče“, ki kažejo te „boljše kristjane“ v njih pravi luči.

Voditelj tržaških Slovencev, dr. Rybář, je na shodu narodno-radikalnega dijaštva l. 1905 obsodil goriško o takozvano „narodno-napredno“ stranko. Očital ji je, da nima pozitivnega programa in da nje časopisi pavšalno napadajo in obrekujejo slovenske duhovnike, te naše pionirje! „Soča“ je v svojem odgovoru pisala o dogmah ali verskih resnicah tako-le: Klerikalci imajo svoje dogme in na teh jahajo. Z dogmami stojijo in padejo. Kadar duh časa pobije njihove dogme, morajo zapreti svoje botege.

V isti številki je „Soča“ obžalovala, da niso Slovenci pošali luterani, češ, potem bi bili mi velik narod.

V neki drugi številki je govorila o „stari šari židovskih pravic starega zakona“. Tako je pisalo glasilo narodno-napredne stranke, Gabršček pa, sedanjí načelnik te stranke, je priobčil leta 1904 članke, v katerih se je ogreval za neki „enotni svetovni nazor, ki je dandanes dogman v toliko, da ne more obsegati bistvenih klerikalnih nauk“. O tem nazoru je dalje pisal: Neizprosni sovražnik vsakemu napredku v razvoju tega „enotnega svetovnega naziranja“ je klerikalizem. Proti temu nasprotniku se morajo družiti vse ostale struje, kajti le tedaj, ko bo ta docela po-teptan, docela strt njega pogubni vpliv, podprt ob nebesa in peklo, ob angeline in hudiče ter ob strah in trepet pred neznano posmrtnostjo, še le tedaj bo enotni svetovni nazor mogoč ter bo prej ali slej tudi slavil svojo zmago“.

Že ti citati dokazujejo, da se je Gabr. in njegovo narodno-napredno glasilo norca delalo iz krščanskih resnic, dokler ni potreboval našega vernega ljudstva pri volitvah. Zdaj pa, ko se bliža dan državno-zborskih volitev, trobi „Soča“, trobijo Gabrščekovi agitatorji po shodih, da niso proti veri, da so boljši kristjani kakor „klerikalci“. To je predzna, nesramna hinavščina, nesramen lov naših kmečkih volilcev.

II.

Hinavščina teh ljudi se je pokazala posebno jasno v zadevi razporoke in svobodne šole. „Soča“ je lani in tudi še letos večkrat odločno zagovarjala razporoko. Sedanjí krščanski nerazdružljivi zakon je imenovala „zastareli zakon srednjeveškega sistema“, trdila je, da „je nerazdružljivi zakon za mnogo tisoč ločenih pravo pravcato prokletstvo, največja nesreča, ki je sploh mogoča“. (Soča z dne 5. marca t. l.)

Ko je lani naše ljudstvo podpisovalo proteste proti nameravani reformi katoliškega zakona, je „Soča“ pozivala svoje ljudi, naj protestov nikakor ne podpisujejo. Našo duhovščino, ki je poučevala ljudstvo o škodljivosti razporoke, je imenovala „Soča“ sleparje ter jo sumničila, da se poteguje za nerazdružljivi krščanski zakon le „radi tiste nikdar site bisage“ češ, če bi se smel zakon

razdružiti in če bi potem smela zakonska nov zakon skleniti, bi bilo manj porok, manj krstov, manj zaslužka.

Vkljub tej nesramni gonji se je nabralo ogromno število podpisov proti razporoki, kar je seveda jezilo nasprotnike katoliškega zakona. Zato je „Soča“ sumničila duhovnike, da so podpise prisileparili. Lani je n. pr. 28. marca pisala pod naslovom „Sleparji s katoliškim zakonom“: Po celi deželi se vrši še vedno strastna agitacija v „obrambo katoliškega zakona“, pravijo sveti možje. Pole podpisavajo navadno sami plačani agitatorji. Če je bilo zbranih kje sto navadnih babnic, pa so jih podpisali farji petsto. Sicer pa naj naberejo kolikor hočejo podpisov, odločeval bo le parlament.

S tem smo dokazali neovrgljivo, da sta pred volitvami „Soča“, glasilo narodno-napredne stranke, in Gabršček, sedanjí načelnik te stranke, odločno zahteva razporoko. Čim bolj pa so se bližale volitve, tem bolj so se v tem vprašanju umikali „napredni“ junaki. Ker so namreč vedeli, da bi naše ljudstvo ne volilo razdiralcev katoliškega zakona za poslance, so se potuhili, so zatajili svojo ljubezen do razporoke in zdaj trobijo po „Soči“ in volilnih shodih, da oni niso za razporoko. Da bi pa prikrili svojo škandalozno nedoslednost, pravijo v volilnem oklicu, da „narodno-napredna stranka še ni nikjer razpravljala o razporoki. Na to odgovarjamo: Saj tega tudi treba ni bilo, ker je ropotanje proti nerazdružljivosti zakona, kakor smo videli, izvršno opravljala „Soča“, strankino glasilo. Vzrok, zakaj ni narodno-napredna stranka javno na shodih razpravljala o razporoki, je bila njena desorganizacija, njeno mrtvilo. Ni manjkalo torej dobre volje, ampak potrebnih moči. To je prav jasno povedala „Soča“ lani v članku „Ven iz mrtvila“, kjer čitamo med drugim: O razdružitvi zakona bi se dalo jako poljudno predavati, čulo se je nekaj v Cerknem (torej vendar!), drugodi so lagali po cerkvah, da se je kadilo. Edina pojasnila so bila v listih. Tako imajo reakcionarci lahko polje za poneumnevanje ljudstva, tako lahko nabirajo na tisoče podpisov za vsako neumnost, in tako se ni čuditi, če dere ljudstvo v vedno večjih trumah s težko odtegnjenimi krajcarji na božje poti. Ko je izvrševalni odbor „narodno-napredne“ stranke objavil imena kandidatov, je opomnil v svojem volilnem oklicu gledé razporoke tudi tole: Opozarjamo na določbe organizacijskega statuta, po katerem je najvišji organ stranke zbor zaupnikov, ki določa program stranke ter se ima sestati kadarkoli nastane kako važno vprašanje, da določí stališče stranke ter dá navodila poslancem.

Iz tega oklica sledi, da kandidati narodno-napredne stranke namreč gg. dr. Gruntar, Gabrijelčič in Štreklj, ne bodo imeli glede razporoke in svobodne šole prostih rok, marveč da bodo odvisni od navodil zbora zaupnikov. Ko torej prideti te dve vevlačni vprašanji v prihodnjem državnem zboru na dnevni red, ne bodo smeli ti gospodje tako glasovati, kakor bi oni ali njih volilci hoteli, ampak le tako, kakor jim zaukaže zbor zaupnikov narodno-napredne stranke. Kdo pa tvori ta zbor zaupnikov? Advokati, mladi „inteligenti“ in še nekaj drugih v verskem obziru manj ali več mlačnih in indiferentnih ljudi. Kaka navodila bo dajal zbor takih zaupnikov poslancem glede razporoke in svobodne šole, vé lahko že naprej. Ali reprezentujejo morda ti zaupniki res ljudsko voljo? Kaj pa še! Gabršček jih je izbral, Gabršček jih je imenoval, oni so torej reprezentanti Gabrščekove volje. To pa se je zgodilo tako-le: Ko se je bila Gabrščekova politična barka skoro že popolnoma razbila je zbral Gabršček okoli sebe takozvani „pripravljalni odbor“ raznih figurantov, v katerem je bila njegova volja absolutno odločilna. Ta odbor je odločil in imenoval zaupnike, zaupniki so izvolili izvrševalni odbor — in izvrševalni odbor je postavil v imenu „prave ljudske volje“ kandidate za državni zbor! Zbor takih zaupnikov je negacija ljudske volje, je pravi atentat na prosto voljo gg. kandidatov Gruntarja, Gabrijelčiča in Štreklja — če bodo izvoljeni. In naši prosti volilci naj volijo te gospode, ki imajo zvezane roke, ki bodo morali v prevažni zadevi razporoke in svobodne šole, tako glasovati, kakor jim bo namignil „zbor zaupnikov“, oziroma Andrej Gabršček!

Kakor so se naši „narodno-napredni“ junaki hlabro umaknili v zadevi razporoke, tako se umikajo tudi v zadevi svobodne šole. Njih glasilo „Soča“ je pred volitvami odobravalo in zagovarjalo namene in težnje dunajskega društva „svobodna šola“, ki hoče veronauk in križ odpraviti iz šol. Tako je n. pr. pisala „Soča“ 4. aprila 1906: Tudi nameravana reforma šolstva je klerikalcem trn v oči. Z vsemi močmi se bore proti društvu „Svobodna šola“. Še letos 18. marca je „Soča“ izrecno priznala, da „se bori narodno-napredna stranka proti vzgoji mladine od strani duhovnikov“.

Zdaj pa tik pred državnozbornimi volitvami pravijo, da se ne vjemajo s težnjami društva „Svobodna šola“ da nočejo odpraviti veronauka in križa iz šole, ampak da hočejo le ljudsko šolo oprostiti klerikalnega vpliva. Smešna retirada! Saj je vpliv „klerikalizma“ na ljudsko šolo itak popolnoma izključen že po sedanjem liberalnem državnem šolskem zakonu! Videli smo, kako se je narodno-napredna stranka na celi črti umikala pred našim vernim kmetom-volilcem, videli smo na celi črti le neodkritostnost in hinavščino! In taki stranki naj naš kmet zaupa, taki stranki naj izroči zastopstvo svojih gmotnih in verskih interesov!

Volilni boj.

Sijajen volilni shod Podbrdom.

Na goriško-kranjski meji, v prijaznem Podbrdu, vršil se je preteklo nedeljo volilni shod za baško dolino, ki je prav sijajno vspel. Iz vseh vasih: od Podmelca do Petrovega brda, iz visokega Granta, Ruta in Stržišča, kakor iz vasij v dolini in z obronkov, ki obdajajo dolino na obeh straneh, prihitali so volivci, ne zmanek se za dolgo ter tu pa tam grdo pot, da so videli in poslušali kandidata, katerega jim priporoča katoliško-narodna stranka za prihodnje državnozbornske volitve.

Ob 2½ popoldne, ob določeni uri za zborovanje, je bila dvorana g. Ivana Torkarja prenapolnjena poslušalcev. Opretili je bilo treba okna na ulico ter vrata v postranske sobe in na ulico kjer so se kopičili oni, ki niso dobili vstopa v dvorano. Cenilo se je od 300 do 350 zborovalcev.

Starosta baških rodoljubov, prečastiti gospod Anton Lazar, župnik v Nemškem Rutu, otvoril kot „Slogin“ pooblaščenec zborovanje ter izjavi, da splošni želji volilcev, naj bi njih dosežanji zastopnik in kandidat za bodoče volitve prišel med nje, se je danes izpolnila in da je vsakteremu prilika dana se z njim pogovoriti. Volitev državnega poslanca je imenitna in važna reč, ker on je naš zastopnik in je poklican, da varuje in zagovarja naše pravice in naša načela, da podpira vse gospodarske in družbene zadeve, da ščiti katoliško vero da brani krščansko odgojo mladine in svetost zakona, da čuti in dela z narodom. Kot takega kandidata jim predstavlja navzočega dr. Ant. Gregorčiča. Burni živiklici so sledili tem besedam.

Na to predlaga kot predsednika današnjemu zborovanju podžupana in gostilničarja g. Ivana Torkarja. Splošno odobravanje. G. Torkar prevzame predsedništvo, se zahvali za izkazano zaupanje ter pozove za mirno pa odlično besedo navzoče, naj pazljivo sledijo razpravam, naj ne motijo govornikov, da ne bo siljen posluševati se oblasti, katero mu daja postava.

Besedo dobi gospod Svetoslav Premrou, bivši vodja „Goriške zveze“, zdaj v enaki lastnosti pri „Zadružni zvezi“ v Ljubljani. V daljšem, krasnem govoru je razvijal gospodarski program katoliško-narodne stranke ter zabelil marsikateri stavek z opombami, ki so vzbujale splošen smeh in pritrdjevanje.

Opomnil je navzoče, naj se preštejejo, ker zopet bodo lagali liberalni listi, da je bilo vsega vkup le 15 zborovalcev. Omenil je, da parlament privilegiranec ni bil poklican in bil sposoben da bi se za kmeta in delavca potegoval s posebno vnamo, česar v resnici tudi ni

storil, a da z naprej se sme več pričakovati in trjati, ker poslanci bodo voljeni izmed ljudstva in po ljudski volji. V državnem zboru pridejo na vrsto in se bodo reševala gospodarska vprašanja.

Omenja nekatere stvari, ki naj bolj blazijo našega kmeta. Zadolženje kmečkega posestva gre vedno dalje; od leta 1867 do 1899 se je pomnožil pri nas vknjiženi dolg od 1 K na 120 K. Kmeta je treba možnosti, da se reši dolga: posojila na dolga odplačila, po nizki obrestni meri, na amortizacijo. Davčni zistem treba premeniti, da ne bo slonelo vse na izravnem, oziroma na zemljiškem in hišnem davku. Povečati se mora tudi pri kmetu osebni kredit brez vknjiževanja, kar se najbolje godi s pomočjo posojilnic raifaizenk, katerim liberalci nasprotujejo, ker so sebični in iščejo le svojega osebnega ali strankarskega dobička. Iz istega razloga delujejo proti zvezam in proti osrednji blagajni za zadružništvo ter porajajo vse, kar drugi zidajo, ali pa zlorabljajo to v svoje namene. Kmetu treba organizacije, posebno strokovne, v raznih društvi in zadrugah, da svoje pridelke lože in drugače proda. Cene nekaterim pridelkom, n. pr. žitu so neprimerno nizke, a kar se kupuje, je drago.

Dalje omenja govornik breme, katero nasega država kmečkem stanu z vojaške službe in nekaterimi trdimi določbami vojaške postave. Zahteva dveletno vojaško službo in razne olajšave.

Katoliško-narodni poslanci so kmetu vedno in povsod zagovarjali; liberalni poslanci so ga smešili ter trdili, da je zabiti, neumen in da mu ni več pomagati. Zdaj se vam liberalni agitatorji laskajo ter vam obetajo vse mogoče in nemo-goče; a vse to je hinavsko, da bi vas osleparili za poslanski mandat; potem bi delali z vami, kakor do zdaj. Zato pokazite vrata takim usiljencem ter držite se mož, ki so že do zdaj za vas delali. Katoliški poslanec dobi tovarišev, s katerimi se združi v varstvu naših pravic; liberalci se osamljen, kajti liberalizem cvete le še na Slovenskem. Katoliški program je jasen in določen; liberalci vedno premenjujejo svoje programe, zakrivajo njih bistvo, kar je naperjeno proti kmetu in veri, ter kažejo hinavsko le to, kar bi jim odprlo srca volilcev. Zato proč s tako stranko in njenimi kandidati!

Mi le popolnujemo svoj program po okoliščinah, ki se preminjajo; ali bistvo je vedno isto. Mi ne obljubujemo, da bomo gore prestavljali, marveč izjavljamo, kakšen namen je našemu delu in kakšni so cilji, katere želimo doseči. Dosega cilja pa ni samo od nas odvisna. Li beralci obečujejo, kar hočete, ker mu ni resno na tem, da bi storil, kar obljubi, ker pravi, da obljubiti in storiti ni vse eno, in da kdor obljubi ni tudi dolžan storiti, kar obljubi. Zato ne verujte takim obljubam in držite se našega kandidata!

Burno pritrdjevanje je sledilo tem besedam, kakor so zborovalci tudi med govorom ob mnogih prilikah glasno in z zadovoljstvom pritrdjevali.

Na to da predsednik besedo kandidatu dr. Gregorčiču, ki po navdušenem pozdravu od strani navzočih začne svoj govor. Pravi, da z ozirom na govor, katerega so zborovalci ravnokar slišali, mu ni težko govoriti o svojem programu, ki ni njegov, ampak stranke, ki ga kandidira „Slogin“ program je s kratkimi besedami označen v njenih pravilih, ki določajo, da v delokrog društva spada, varovati in braniti pravice Slovencev na Goriškem in pospešati njim na korist vse, kar sega v njihovo narodno, družbinsko ali socialna, gospodarsko in politično življenje ter delati za napredek in pravo svobodo na verski katoliški podlagi.

Ta program se je popolnil ter z raznimi praktičnimi nasveti in sklepi dalje razvil in prilagodil današnjim razmeram na treh slovenskih katoliških shodih. Ta program razpravlja in priporoča tudi politični katekizem, ki se je razposlal volilcem katoliško-narodne stranke in ki je še vedno vsakemu. ki

se zanj oglaš, brezplačno na razpolago. Nekdaj smo označevali ta program na kratko z geslom „vse za vero, dom, cesarja“, in tudi dandanes je to geslo prav prikladno, da označi v glavnih potezah naše cilje. Vendar razmere so se premenele in dandanes treba marsikaj jasno in odločno povdarjati, kar se je nekdanje splošno in ne s posebnim naglasom povdarjalo. Delovali smo za narodne pravice, ker so bile v nevarnosti. Dosegli smo v tem oziru marsikaj, in s te strani nam danes ne preti največja nevarnost.

Oglasila so se socialna vprašanja, pod katerimi ne smemo in ne moramo očij zatiskati; kajti gmotno blagostanje in zadovoljnost ljudstva je predpogoj napredku in pravi svobodi. V tem oziru treba veliko delati, ker je veliko zamujenega in ker urejevanje in ureditev teh vprašanj se ne da odlagati brez nevarnosti za državo in za človeško družbo.

Oglasila so se verska vprašanja celo med nami Slovenci, in med nami zna biti glasnejše nego drugod, kajti drugod je liberalizem že zamrl, pri nas pa povzdigne svojo klaverno glavo še vedno po koncu. Slabo mu gre; sam je prepričan, da nima življenske moči; zato se je vrgel na hinavstvo in sleparstvo, da bi kaline lovil. Vsakomur, ki se bavi z javnim življenjem, je znano, da liberalizem je brezversk, protiversk, sebičen in nemoralen, išče ljudske sreče v šoli brez križa in brez verskega nauka, v ločljivem zakonu in v razuzdanosti, ki ne pozna mej poželjivosti in samopašnosti. Katoliški cerkvi hoče ukazovati, nadzorovati jo ter presojati. Napihnenih lic pripoveduje, da je proti zlorabi vere in cerkve v politične nemene. Kdaj sme cerkev učiti, kaj in kako, naj odločujejo liberalni advokati.

Ker čuti liberalizem svojo slabost, zato se je zatekel k hinavščini ter taji vpricho vernega ljudstva glavne točke svojega programa in se dela vernega in pobožnega vpricho volilcev. Treba torej opozornosti in moške odločnosti, da se takemu potepinu pokažejo vrata, in da se kak dobrodušnik ne da slepiti po sladkih besedah tega hinaveca.

Liberalizem ima svojo zaščitnico v narodno-napredni stranki; a glavni matadorji te stranke so liberalni odvetniki in njih pomaga. Ti nastopajo zdaj za liberalno stranko in se trudijo v potu svojega obraza za njeno zmago. Zavohali so, da s poslanstvom je združenih nekaj kronic, nekaj ugleda, nekaj privlačne moči za klijentelo, in hitro so pripravljeno brusiti jezike in pete za kandidate, katere je postavila liberalna stranka. Nič čuda; liberalni odvetnik sprejme pravdo ter delajo za tisto stranko, ki ga plača; on toži ali pa zagovarja v isti stvari, kakor ga je prej najel ali tožnik ali toženec. Ta je njegov posel, njegova obrt. Vsak obrtnik ima svoje orodje; odvetnik ima pero in jezik, s katerima čisti ali maže, kakor potrebuje in zahteva ta, ki ga je najel.

Liberalna stranka si je izbrala najboljše zagovornike, kar jih je dobiti, jezične dohtarje; znamenje, da sama spoznava svoj obupni položaj, in da deluje s skrajnimi sredstvi. Ta stranka laže, obrekuje, pretvarja, taji, kar je, trdi, kar ni, pa vse jej ne bo pomagalo. Liberalna načela so v sebi neresnična, nenravnna, pogubljiva; zato ni mogoče, da bi se dolgo vzdržala. Stranka, ki zatajuje svoja načela glede razpore in svobodne šole, kaže javno svojo slabost, svoje nestalnost ter jedra hitrimi koraki v zasluženi pogin.

Zbirati Vam je med kandidatom katoliške in liberalne stranke. Kakor se izberete, tako boste imeli. Srečen ali nesrečen izid volitev dne 14. maja ni odvisen samo od Vas; ali delovati morate, kolikor je od Vas odvisno, da bo izid srecen. Nikdo naj se ne tolaži s tem, da on ne odločuje, da odločujejo drugi; marveč naj dela tako, kakor, da je od njegovega glasu in od njegovega dela vse odvisno. Kdor živi v tem prepričanju, ne bo nemaren 14. maja.

Dne 14. maja boste sodelovali pri vseh postavah, ki se bodo sklepale v v državnem zboru v naslednjih šestih letih. Ako boste volili katoliškega moža, pripomorete, da se bodo postavile sklepale v katoliškem duhu; če boste volili liberalnega kandidata, boste pomagali k sklepanju liberalnih postav. Tej odgovornosti in temu sodelovanju ne odidete. Dobro premislite, za kakšnega moža in za kakšno sklepanje postav morete prevzeti odgovornost.

Vaša skrb in Vaše delo naj pa ne bo omejeno samo na Vašo osebo, ampak vsakdo naj tudi agitira, naj upliva na svoje sosede in znance. V vsaki vasi in vsaki podružnici naj skrbi kdo in nadzoruje, da volilci kandidatovo ime pravilno zapišejo, in da se 14. maja gotovo udeležijo volitve. Še na predvečer po-

glejte Vi, ki ste bolj razumni ali bolj goreči, ali je pri sosedih vse v redu. In na dan volitve zberite se pa skupno stopajte na volišče; nobeno delo in nobeno vreme naj Vas ne zadržuje, ko gre za izvrševanje pravice, ki se vrne le vsakih šest let enkrat. Stanovitni bodite in ne dajte se premotiti nasprotnikom z nobeno lažjo in nobeno obljubo. Po vesti volite, da boste mogli dati Bogu in vesti odgovor za svoj glas in svoje delo!

Vsestransko pritrjevanje sledilo je tem besedam. Govornik je omenil še marsikaj, česar ne moremo spraviti v mali prostor, ki je odločen temu poročilu.

Zopet se je oglašil k besedi gospod Svetoslav Premrož ter opozoril navzoče, naj ne volijo nasprotnega kandidata, ki je rekel, da bi mu naložila izvolitev veliko žrtev in da je pripravljen plačati 14. maja vsakomur, ki pride k njemu, en liter vina, ako ne bo izvoljen. Splošen smeh in odobravanje je sledilo tem besedam.

Tudi župnik Lazar povzame zopet besedo ter pravi, da hvaležnost našega okraja do bivšega poslanca zahteva, da ga zopet volijo. Omenja velike zasluge, ki si jih je bivši poslanec pridobil z ozirom na cestno omrežje v okraju po izgledu nepozabnega okrajnega glavarja barona Winklerja, in s tem, da je podpiral vsaktero podjetje, ki je bilo namenjeno v korist kmeta, ter ponavlja, da 14. maja naj doni po vsi baški dolini: naš kandidat in poslanec je dr. Anton Gregorčič. Splošno odobravanje in pritrjevanje je sledilo tem navdušenim besedam.

K sklepu poprime besedo občinski tajnik g. Maver ter priporoča kandidatu, naj bi se potegoval kot poslanec za nekateri stvari, ki so ondošnjemu ljudstvu posebno na srcu. Točka 34. vojaške postave, ki določuje kdaj so kmečki sinovi prosili od vojaščine, na bi se premenili v zmisl, da bi se boljše oziralo na kmeta nego sedaj in naj bi se vpeljale olajšave v vojaški službi. Izrazil je željo, naj bi vlada poddržala cesto po baški dolini ter naj bi okrajni cestni zalog prispeval za vzdrževanje raznih občinskih poti. Prošnje na vlado za državno podporo vodovodom in drugim obšekoristnim podjetjem se preveč zavlačujejo. Odkupovanje zemljišč, ki so se potrebovala pri gradnji bohinjske železnice, še zdaj ni končano in stranke imajo mnogo sitnosti in škode v tem oziru. Za izdelovanje načrtov, ko se občinska zemljišča deli, naj bi dala država ali dežela potrebne zemljemerce na razpolago. Lovski zakon naj bi se tako premenil, da bi smel vsakdo zajca podreti, kjerkoli ga zasači. Bera, katero dobivajo duhovniki, naj bi se premenila v denarno plačo in vse naj bi prevzela država na breme državnega zalog, ali pa naj se porazdeli po izravnem davku med občinarje.

Dr. Gregorčič je na to odgovarjal in pojasneval, kaj spada v področje državnega in kaj v področje deželnega zbora, v katerih zadevah je upati pomoči od države ali dežele in glede katerih stvari je malo upanja, da bi se izvedle, ter kako treba postopati v tej, kako v oni zadevi.

K sklepu je poprijel besedo predsednik g. Torker, ki je s krepko in navdušeno besedo pozivljaval navzoče, naj ostanejo zvesti katoliškemu programu in naj volijo 14. maja katol. kandidata dr. Gregorčiča. S trikratnim živoklicem kandidatu sklenil je ta veleznanimi volivni shod.

Zborovalci so se razhajali, a mnogi so ostali v dvorani, v katero so doneli miz, ter so se razgovarjali o vsem, kar so slišali in videli. Ob 5. uri pride v dvorano močna deputacija Bohinjsav iz Bistrice, ki so prišli obiskat svoje bližnje sosede v Podbrdo ter udeležiti se volivnega shoda. Z lepim petjem so razveseljevali vse navzoče; v kratkem so bili jeziki razvozljeni, sledile o pesmi in n-pitnice, dokler nas niso zapustili kandidati in njegovo spremstvo. Na postaji je železniški uslužbenec čutil potrebo za trobiti v liberalni rog ter očitatiti dr. Gregorčiču da je deželo in Slovence izdal Lahom. Bukovski kmet iz Zakoja je povedal možu vpricho gostov ki so čakali na odhod, kar mu je šlo.

Volivni shod je sijajno uspel; Podbrdo in baška dolina smeta biti ponosna na tak pojav narodne in verske zavednosti, kakorš n se je pokazal ob tej priliki. Zato slava Podbrdu in vsi baški dolini! 14. maja naj izpade v čast in korist ondašnjim volilcem!

Lep shod v Kobaridu.

Dne 5. t. m. se je na shodu v Kobaridu, katerega je sklicalo „Kat. politično in gospodarsko društvo“, pokazalo, da ogromna večina volilcev kobarškega okraja stoji na strani dr. Gregorčiča. Nad 300 volilcev iz kobarškega okraja se je zbralo v salonu g.

Nemca, mnogo jih je stalo zunaj, a mnogi so odšli, ker niso dobili prostora. Med navzočimi je bilo več županov in starešin. G. predsednik in deželni poslanec Lapanja poda po kratkem pozdravu poročilo o svojem delovanju. Dežela bode dala za povzdigo naših planin 3000 K, jednak znesek bode prispevala država.

V slučaju potrebe bode dala dežela še več. Deželni odbor je naklonil društvu 300 K za društveno drevnico, kateri je potrebna ograja iz žice z zavarovanje pred zajci. Omenjal je zadevo Šijak iz visušenje blata. Zlasti je omenjal, da sta država in dežela določili svoje prispevke za ureditev Šijaka, da pa tega še niso storile interesovane občine in zasebniki; kadar se to zgodi se bode takoj začelo z delom. — Nato je g. kaplan Zamer v poljudnih besedah razjasnil, kako da bomo volili; omenjal je, da so liberalci hinavci, ker se sedaj hlinijo, da niso za svobodno šolo in razpore, mejem ko so popreje za-to delovali na shodih in v svojem časopisu. S pozivom, da nikdar ne bomo volili liberalca, temveč oddali svoj glas dr. Gregorčiču, je zaključil svoj govor med viharimi živjivji-klici na dr. Gregorčiča. — Dr. Dermastia je opisal dosedanje delovanje „Slogine“ stranke ter v kratkih potezah zarisal nje program. Kandidata liberalne stranke ne bomo volili, ker je ta stranka protiljudska, protikmetka, protidelavska, protiverska, da, taka stranka, da se je kandidat sam sramuje in taji, da bi kandidiral na programu te stranke. Konečno je govornik očrtal dosedanje nesebično ter požrtvovalno delovanje, kojemu gre za sluga, da bode v Gorici zmagal slovenski živelj. In temu možu naj po mnenju „Soče“ vsak Slovenec, ki ima iskro poštenja v sebi, plune v obraz. (Veliko ogorčenje, klici: sramota). Mari ne zasluži umazani „Sočin“ pisun, katerega vsi dobro poznate, da se mu radi take nesramnosti plune v obraz (Klici: zasluži; sram nas je, da je Kobari-dec.) Govornik je pozivljaval volivce, da naj 14. maja praznujejo kot praznik ter oddajo svoje glasove „Sloginemu“ kandidatu za služnemu dr. Antonu Gregorčiču. (Viharji klici: Bog ga živi!) Na poziv g. predsednika Lapanja so se izrekli volivci jednoglasno za kandidatu dr. Gregorčiča, nakar je bil prelepi shod zaključen. —

Vse „Sočino“ hujskanje ni izdalo ničesar. Ta shod je pokazal, da ima misel krščansko-socialna tudi na Kobarškem trdna tla. Zavednim volilcem pa kličemo: Naprej na delo krščansko!

Ljudstvo spoznava liberalce.

(Iz Bovca.)

Sijajni volivni shod, ki ga je priredilo našo „Slov. kat. pol. društvo“ dne 21. m. m., je naše framasone, oziroma zdaj pred volitvami „pobožne“ liberalce, tako poparil, da so kar zbesneli. Kdor je čital arogantni, neotesani ton v zadnjem „Primorcu“, kjer pokrivajo svojo grozno blamažo s ostudnimi lažmi zvijačami in pobalinskimi osebnimi napadi na naše spoštovane govornike — bo temu dejstvu gotovo pritrtil. — Najbolj jih jezi, da so udeležniki našega shoda prav dobro spoznali vse zlobne liberalne nakane. Jasno jim je bilo dokazano, da naši liberalci niso tako nedolžni, kakor se delajo tik pred volitvami; saj je glasoval njih državni poslanec „slavnoznani“ Oskar Gabršček, proti splošni volilni pravici, torej proti kmetu-trpinu, brezdvomno na komando svojega „šefa“ dr. Tavčarja, ki je bajé rekel, da je kmet samo pol člbvek, ki mu privoščijo samo to „pravico“, da sme davke plačevati. — Izvedeli smo tudi, da nam hočejo vsiliti brezversko šolo, da nam hočejo poživiniti našo krščansko družino. — Poleg tega so osleparili našo ubogo deželo za milijone kron, in sicer s tem, da so pisali in delali proti pobiranju užitnine v deželni upravi ter na ta način ves dobiček blizu 100.000 K vsako leto, nagromadili enemu samemu bogatašu, samo da bi kmalu uresničili znani izrek njihovega bivšega generala, ki sliši na ime dr. Tuma, da „kmetu ni več pomagati“.

Naše ljudstvo je torej spoznalo, da so liberalci največji sovražniki našega zatiranega kmeta, da so njih voditelji najpodlejši zaničevalci naše sv. vere, saj cerkve še od zunaj ne pogledajo. — V nedeljo, dne 12. maja ba prišel v Bovec „napredni“ kandidat dr. Gruntar. Ker dobro ve, da je naše ljudstvo v ogromni večini verno ljudstvo, zato se bo bal povedati, da dela njegova stranka za brezversko šolo in za brezverski zakon ter se bo delal za oznanjevalca pristno katoliških načel, toda liberalna hinavščina je dobro razkrinkana.

Pokažite torej, vrli rojaki, da še imate smisel za pravo narodno in gospodarsko delo, da še vam bije srce za našo sveto vero, in to pokažite dne 14. maja z volilnim listkom! Oklenimo se naše svete „katoliško-narodne zastave“, na kateri je z zlatimi črkami neizbrisno zapisano naše edino rešilno geslo: Vse za vero, dom, cesarja!

Liberalni shod v Cerknem.

(Iz Cerkna.)

Že nekaj dni so naznanjali lepaki po vasi, da bode na dan sv. Florijana liberalni

shod pri nas in da se bode ta dan nam predstavil dr. Gruntar. Človek bi bil mislil, da bode shod javen; a temu ni tako. Dajali so za shod posebna vabila; ker pa so se bali slabe udeležbe in mende tudi po moti, dobilo je veliko naših volilcev listke, ki so šli potem iz radovednosti gledati de-belega tolminskega doktorja, katerega še prej niso nikdar videli. Da bi pa ne bilo vmes tudi takih ljudi, ki bi jih prijemali za jezik in ki poznajo položaj, — so sestavili listo vseh takih oseb in izročili to listo raznašalcem vabil, z strogo zapovedjo, da tem, kateri so na „indexu“ ne dajati vabila. Vrata Jurmanove gostilne so bila na vseh krajih zaprta; prost je bil le glavni vhod gostilne. Tako zavarovana je zborovala svobodna stranka: pravim svobodna pri zaprtih vratih. Ako tudi je bilo naših ljudi čez polovico, jim vendar nismo hoteli kaliti tega nedolžnega veselja, — tako da so nemoteno, brez vsakega šuma in navdušenja pričeli razlagati nauke iz Gabrščekovega lexikona in izvolili predsednikom kobarškega nebodigatreba — Rakovščeka. Dr. Gruntar je bil sila pobožen. Pravil je, da je dober kristjan itd. Lep kristjan je dr. Gruntar, da sklíče shod med službo božjo. Gruntarjevemu govoru ni sledilo prav nikako navdušenje. Pomilovali smo ga, da mora jako tajiti svoja načela. — Dr. Treo pa je med drugimi tudi izjavil, da je bil on namenjen kot kandidat, da pa je vesel, da mu je dr. Gruntar od-vzel tv breme. To pa že tudi mi verjamemo, saj blamaže se vsakdo boji. Tisti dr. Treo, kateri je na Krasu dejal, da je dr. Gregorčič delal samo za hribe, je sedaj kar naenkrat zanikal vsako delovanje dr. Gregorčiča. Rekel je tudi, da so škofje vladni zastopniki a Avstriji. No, kadar bode Gabršček škofje nameščal, potem bodo škofje Gabrščekovi zastopniki, in Gruntar mogoče še enkrat postane knezoškof, ako bi zana-prej vžival zaupanje in milost Kramar-jevega Drejca. Poslušalci so se vidno dolgočasili. Ko je še nam Vencel Tušar povedal, da se bomo kmalu vozili po železnici od Želina do sv. Lucije, — je bil ta shodič pri kraju. Željno smo pričakovali, da se da kandidatura na glasovanje, toda tega so se pa bali, ker so bili sami prepričani, da bi pogoreli. Prečitala se je tudi neka resolucija (menda Kitajskega cesarja,) pa tudi te se niso upali dati na glasovanje. Ljudi je posil smeh, ko so videli to liberalno paniko, ter so se razšli, še preden je bila popoldanska služba božja končana. Uspel shoda je bil tak, da se je lahko prepričal dr. Gruntar, da volilci na Cerknjanskem ne marajo kandidata stranke, ki ni za kmeta še prav nič storila, nasprotno pa že škodovala.

Četrti maj — v Cerknem.

(Iz Bukovega.)

Kdo pa je tisti dopisnik iz Bukovega, ki ima povsod svoj nos, so se vpraševali liberalci, čitavši moj dopis o „sijajnem shodu narodno-napredne stranke Podbrdom“. Toda ta dopisnik je že tako skrit, da ga še ne bode kmalu izvohali, če se bolje ne potrudite. Da pa bode vsakdo vedel, da imam res povsodi svoj nos, vam hočem opisati, kaj pravzaprav je bilo v Cerknem dne četrtega maja, t. j. v soboto na svetega Florijana dan.

Pred deveto uro že se je na trgu kar trlo ponositih mož. Iz njih je gledala mo-žatost in odkritosrčnost ter trdna volja pravega Slovenca. Po poslopjih raznih krčem in trgov niso se „bleščali“ v raznih kričeh barvah z velikimi črkami natisnjeni lepaki, kateri so imeli baje namen vabiti občinstvo na shod narodno-napredne stranke, ki se je imel vršiti ob dveh popoldne v salonu Petra Jurman.

Takoj ob deveti uri je bila procesija, in potem sv. maša ob veliki udeležbi ljudstva. Moram tudi tukaj omeniti, da ljudstvo cerkljanskega okraja, in splošno cerkljanske dekanije zelo časti svetega Florijana in ta dan zvesto praznuje in se zelo spoštljivo vede v cerkvi in drugod, razun nekaj liberalnih „fantičkov“, ki so na trgu med procesijo pokriti stali, ko je prišla duhovščina, da jih je moral kaplan trikrat opozoriti, naj se odkrijejo, — a so se mu smejali. Na te ljudi naj bi se bita dr. Gruntar in dr. Treo ozirala, ko sta zagovarjala hinavsko liberalno stranko radi verskih rečij. Sv. maša je bila končana še nekaj pred enajsto uro. Po sv. maši pa sem koj zagledal, da korakajo čili in čvrsti možaki kakor hrast, vedrega ponosnega čela proti ponositemu „Gospodarskemu Domu“.

Pridružil sem se jim tudi jaz, in izvedel sem takoj, da bo v „Gospodarskem Domu“ voliven shod katoliško-narodne stranke. Pa glejte čudo. — V zadnjem trenutku so spravili skupaj lepo število kakih dvesto mož, da je ob prvem pogledu lahko vsakdo ponosen na nje. Ob enajstih je bil shod otvorjen. bil je to pravi kmečki shod. Govorila sta g. Abram iz Novakov in dekan cerkljanski g. dr. Knava s. Ne bom obširno poročal, kaj so govorniki govorili, ker sem zagotovljen, da bo kdo iz Cerknega boljše informiral Vaš list. Samo to povem vam Bukovci, da sestoji liberalna stranka v veliki

večini iz krčmarjev, kramarjev, učiteljev, advokatov, pisarjev in sploh kar nosi slovenska zemlja frakarske oblike, in to so največji sovražniki kmeta. V liberalni stranki pa so le tisti kmetje, kateri imajo v očeh pesek in dim, da jasno ne vidijo. Naj bi bili prišli na shod liberalci v „Gospodarski Dom“ in slišali bi bili kako je ščuvala „Soča“ nekoč krčmarje, naj se uprô temu predlogu zaradi užitinskih uprav v državne roke. Slišali bi bili kdo je privedel kmetijstvo do roba propada, na katerem tiči, — to je napravil liberalizem, nihče drugi nego kapitalisti liberalizem. Dalje bi bili slišali od g. dr. Knavskega nekaj lepega o cerkljanskem krčmarstvu in kramarstvu, to je tisti klub, ki sestoji iz liberalnih krčmarjev in kramarjev in njegovih privržencev, ki jim je trehuh boj. Vsakemu gospodarskemu pojavu v Cerknem so oni nasprotniki, in sploh vsakemu delovanju katoliško-narodne stranke. In ti se štejejo cerkljanska „intelegenca“, ki zajemajo svojo učenost iz „Soče“ in „Slovenskega Naroda“ in poslušajo „učene“ (?) liberalne učitelje ter razne cerkljanske študente, ki razlagajo svoj darvinizem. Izmed cele „reše“ cerkljanskih trgovcev in krčmarjev je samo eden kat.-naroden, pa naj reče kedo potem, da liberalna stranka res ne sestoji iz krčmarstva ter iz pokvarjene frakarske klike.

Oba govornika je ljudstvo z napetostjo poslušalo in enoglasno odobravalo. Ko je po poldrugournem zborovanju predsednik zaključil shod, zagromelo je po dvorani v enoglasnem izlivu navdušenosti: „Živio dr. Gregorčič!“

Tako se je končal drugi volivni shod kat.-narodne stranke v Cerknem, ki je bil sklican sicer v zadnjem trenutku, sijajna manifestacija nasproti shodu narodno-napredne stranke, kateri se je takoj na to vršil, in katerega so križem dežele že dva tedna poprej oznanjevali razni liberalni preroki.

Prirojena radovednost me je gnala, da sem šel tudi jaz poslušat Gabrščekovega izvoljenca dr. Gruntarja, in v Gabrščekovi peči lepo spečenega še kar gorkega dr. Treota. Ko je bil „Firbarjev“ salon — „natlačen do zadnjega kotička“ — tako menda, da so ljudje „lojtre“ pristavljali ob okna, in so stali še ob durih ter na dvorišču, potem skozi vežo jih je bilo natlačeno polno in še celô na trgu jih je bilo veliko (!). Sedaj — bila je ura 1½ — so otvorili shod v imenu cenjene osebe generala Gabrščeka in v imenu Njih Veličanstvene Presvetlosti „programa“ in cekina ter župana stolnega mesta Ljubljane, slovenskega liberalnega carja in kralja Ivana Hribarja. Predsednikom shoda je bil izvoljen nadučitelj g. Rakušček z „živili“ klici nekterih polugospodov. (Ljudska volja, — kaj ne?) Nadučitelj Rakušček je dal besedo dr. Gruntarju, kateri je nastopil pozdravljen z živio-klici tretjine ljudi. Rekel je, dr. Gruntar, da je on in sploh narodno-napredna stranka zoper — razporoko, dasi je „Soča“ v dolgih člankih to resnično zagovarjala. Kaj pa je dr. Gruntar rekel v Podbrdu dne 28. aprila t. l. V Podbrdu on ni rekel, da je zoper razporoko, ampak, da je ta postava še tam daleč — menda tam za devetimi gorami. Če pa je še tako daleč, čemu pa so jo že preteklo leto pogrevali v parlamentu. In gotovo vem, da bo to postavbo dr. Gruntar tudi podpiral, makari da bo do nje prišel.

Vprašam pa dr. Gruntarja, čemu ne govori povsod jednako, na ta način zasluži po vsej pravici ime — dvoživka. Omeniti moram, da se je na kat.-nar. shodu društva „Sloge“ dne 14. aprila v „Gospodarskem Domu“ posebno povdarjalo o lovskega zakonu, vojaški službi in zemljiškem davku, da bi se te tri bremenke kmetu odvzela ali pa vsaj olajšala. In glejte! — Dr. Puc se je na Bukovem norčeval iz teh točk... In strmite! — Dr. Gruntar jih je pa lepo stisnil h jiberalnemu programu in jih je razlagal srmčim Cerkljanom. Povem vam, strmeči čitatelji, če bo tako šlo naprej, prej nego bodo volitve, bo dr. Gruntar kandidiral na program kat.-nar. stranke, dasiravno je prisegel na liberalno biblijo. Kako pa bo potem delal, vé vsakdo. Za dr. Gruntarjem pa je dobil besedo dr. Treo, kateri se je pa spravljal na dr. Gregorčiča. Tisti dr. Treo ga je blatil, kateri je še ne davno rekel na Krasu, da dr. Gregorčič ni delal za Kras nič ampak je skrbel samo za hribe, to je za nas. In glejte, zdaj pa pride ta dr. Treo k nam, pa trdi ravno nasprotno. Pa naj reče kedo, da niso liberalci res prave dvoživke. Pripovedoval je dr. Treo nekaj popolnoma neutemeljenega o dr. Gregorčiču. O užitninah pa je ta gladkojezični doktor molčal, kakor grob. Zpomnil sem si pa besede, katere je dr. Treo še po shodu rekel, namreč: „Politika je kakor grda ženska, grda zver, zatorej so duhovniki norci, ki mešajo vero v njo“. Zpomnil pa sem si tudi tistih par možakov iz Bukovega, ki so mu to potrdili, katerim se še ni zjasnilo, ampak imajo še polne oči peskn, da ue vidijo — hinavcev. Na koncu shoda je še nekdo govoril o železnici iz Svete Lucije do Idrije. Govornikovega imena si žalibog nisem zapomnil. (Nič ne dene. Bil je neki zastarel študent. Ur.) Svojo ulogo je igral tukaj tudi

Ljubljanski župan, program in cekin Ivan Hribar. Kakor smo slišali ima menda Hribar železnico že v žepu (!) in jo bo dr. Gruntarju, kadar bo ta poslanec (!), kar lepo daroval in mu čestital. Vse je molčalo. Ko pa je na volivnem shodu dne 14. aprila t. l. župan Kosmač omenil o tej progii, je bilo ljudstvo nepopisno navdušeno. Ali ljudstvo ne zaupa dr. Gruntarju ali pa županu Hribarju, — ena je že. Jaz bi pa nobenemu ne zaupal. Po enournem zborovanju je predsednik zaključil shod, ne da bi dali Gruntarjevo kandidaturo na glasovanje, dasi se je to meni čudno zdelo. Mogoče pa so se gospodje ogibali blamaže. Živio-klici so „zaorili“ od ene tretine ljudi. Kratkorečeno, shod je bil do skrajnosti hladen, veliko več navdušenja je bilo ob enajsti uri v „Gospodarskem Domu“, vsaj tam smo tudi nekaj slišali, tukaj pa kratkorečeno — nič. Zdaj pa pridejo na vrsto številke. Te so gotovo zame najbolj važne. Na klerikalnem shodu na Bukovem sem jih naštel jaz dvesto, „Soča“ jih je pa dobila pičlih 46. Na liberalnem shodu na Bukovem sem jih naštel osemdeset in mej temi polovica klerikalcev, „Soča“ pa je dobila več nego sto najhujših liberalcev, kar jih sploh nosi svet. Na narodno-naprednem shodu v Podbrdu sem jih jaz naštel 56, „Soča“ jih je pa privlekla na dan okoli sto. Sedaj se pa hočem varovati, da me „Soča“ ne dobi. Toda glejte, slišal sem samega Petra Jurmana, ko je rekel nasproti dr. Gruntarju: „Kakih tristo jih je bilo!“ — „Da, kakih tristo gotovo!“, mu je potrdil dr. Gruntar. Toda od tristo jih bom jaz na milost ali nemilost odščipnil 50 proč, tako, da jih še vseeno ostane 250. Od teh jih odštejem jedno tretjino „navdušenih“ ljudi za liberalce, drugi naj bodo že ali klerikalci ali socialni demokratje. Torej da z „Sočo“ ne bova preveč navskriž zapišem 250 ljudi je bilo na shodu v Cerknem, in to na častitljiv praznik in ob najlepšem vremenu. Tak toraj je bil ta shod. Drugi dan pa so imeli ti gospodje baje shod za Sebelje pri Maruškovcu. Ker jaz ne morem imeti povsod svojega nosu, prepuščam tisti shod v milost ali nemilost drugemu dopisniku, da ga opiše od konca do kraja, toda pazi naj pri številkah, ako ne, ga nese „Soča“.

Ob koncu tega dopisa pa moram omeniti še „Sočine“ laži, katere je tako izvrstno razvila v treh številkah. Pisala je „Soča“, da je bilo na kat.-narodnem shodu na Bukovem samo 46 ljudi, na liberalnem shodu pa kar čez sto, na klerikalnem shodu da so možje molčali, na liberalnem pa da je bilo veliko navdušenje. O dopisih v „Gorici“ in v „Soči“ naši ljudje veliko govorijo. In že več liberalcev iz naše občine sem vprašal, ali sedaj ne verjamejo, da „Soča“ res laže. Zakaj so oni v tla gledali in molčali, če je na njih strani resnica, zakaj mi jih niso povedali par poštenih v obraz. Povdarjam danes še enkrat v možko besedo, da sem v dopisih: Iz Bukovega; pod imenom: „Za dr. Gregorčiča“ in „Liberalni lažniki“, govoril čisto in jasno resnico. Rad bi pa poznal dopisnika, kateri je spisal zadnji dopis iz Bukovega v 50. št. „Soče“. Če bi ga poznal, vprašal bi ga, ali on sploh vé, kaj je navdušenje, ali se je mogoče premotil, kje so bili navdušeni — kaj? — Na shodu kat.-narodne stranke so kmetje, t. j. cvet naroda, zaklicali enoglasno: Živio dr. Anton Gregorčič! — Kdo pa je na liberalnem shodu delal navdušenje in ljudsko voljo? Takoj vam naštajem te ljudi kar po vrsti. Bili so to ljudje iz Kertečne in Kojice, kateri se kličejo — Močnik, bili so „patlarski fantje“, naš cerkvenik, par zagrizencev iz Bukovskega vrha in par drugih ter tista šestorica neizogibnih učiteljev. Ti ljudje so tvorili liberalno stranko na Bukovem in samo ti ljudje sami frakarji in poiut-frakarji so delali ljudsko voljo in tisto navdušenje, ki ga opisuje „Soča“. Zaključani, ki so bili tudi na shodu so se jim pa na tihem smejali, zakaj oni nimajo še peska v očeh razven par zgag, ki ne vedo, ali bi bili ptič ali miš, najraje pa oboje. Pravim vam, da iz Zakojice skoraj gotovo niti enega samega glasu ne bo dobil dr. Gruntar. Dopisniku istega dopisa bi tudi povedal — če bi ga dobil — da je pesniško nadarjen, naj toraj spiše nekaj pesmi ali pa kako dolgočasno tragedijo, zagotavljam mu, da mu Gabršček vse radevolje založi, če pa tudi plača, ne vem. — Bo vsaj „kšeft“.

Povem pa tukaj sedaj, da liberalce na Bukovem — kolikor sam vidim — strašno jezi dr. Knavsov napad na ta liberalni Port Artur, kateri se mu je sijajno posrečil, zato toli divjajo po časopisih in drugače. Naj le divjajo, s tem nam podajajo orožje v roke. Če je bil res vaš, liberalci: taka manifestacija, zakaj pa se sramujete reči, da ste bili na shodu, čemu celô tajite. Mi pa se ne sramujemo nič, ampak, vsakemu povemo v obraz, da smo bili na kat.-nar. shodu, katerega je sklical dr. Knavs, in povemo, da se bojujemo za dr. Gregorčiča. Zakaj pa se vi liberalci ne pokažete jasno, čemu gledate v tla — — —

Liberalizem v bukoški fari je padel v

grob, in ta grob bomo mi zasuli, da se ne bo še kedaj priklatil k nam. Se nekaj liberalcev je, ki se vedejo precej oblastno, toda polomili jim bomo roge. Menda že hočejo v „Gospodarsko bralno društvo“ upeljati „Slovenski Narod“. Ne boš jaka! Če se jim res sline cedé po tem listu, naj ga le v svojo sramoto sami naročijo. „Bralno društvo“ pa nikdar, ima že dovolj drugih potreb, cunj ne potrebuje.

Poskrbeli bomo, da bo dr. Knavs še kedaj obiskal Bukovo, dr. Puca pa vabimo na osmino bukovskega liberalizma.

Dostavljam še, da ta dopis ni pisan v kakem „farovžu“ ali pa še celô od cerkljanskega dekana dr. Knavs, ampak s preprosto kmetsko roko.

Končam s klicem: Živel dr. Gregorčič!

Brda so govorila!

V nedeljo so jasno in odločno manifestirala naša zavedna Brda za naša krščanska načela ter za kandidata naše stranke g. Josipa Fona. Bili so trije shodi, vsi v znamenju naše zmage in znamenju poraza naših nasprotnikov.

Shod v Kozani.

Lep je bil shod v Kozani, ki se je vršil v nedeljo dopoldne pri Debenjaku. Prišlo je no shod nad 200 mož, ki so z napeto pozornostjo, zanimanjem in odobravanjem sledili govorom naših govornikov. Shodu je predsedoval gosp. župnik Vuga. Urednik Kremžar je govoril o protiljudskem delovanju liberalcev v državi in državnem zboru ter v javnosti sploh. Nato je obširno razpravljalo o kmečkem programu kat.-narodne stranke, ki bo poleg kmetskih koristi ščitila pred vsem svobodo cerkve in delovala za pravice slovenskemu narodu. Nato je govoril živahno pozdravljen kandidat Fon, ki izjavlja, da kandidira na označenem programu „Sloge“. Povdarja potrebo sloge, ki pa je mogoča le na našem programu, na podlagi verskih načel. (Odobranje.) Kandidatura g. Fona je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta. Med govorom urednika Kremžarja je nekaj godrnjal neki pl. Reya, a je moral osramočen utihniti in se je odstranil, kar je vzbudilo veselost med zborovalci. Po shodu je ex župan pl. Reya, prvi Gabrijelčičev patron, njegov brat in sin v družbi z obćinskimi obhodnikom zaklical klaverno: Živio Gabrijelčič. Ljudje so se jim smejali in povedali gorke. On jih je zmerjal z jelzem in repo, kar so si kozanski volilci dobro zapomnili. Dokler so ga volili, so bili gospodje, sedaj pa jih zmerja s kislim jelzem! S tem je njegova veljava pokopana! Shod je bil jako lep: Živeli zavedni Kozanci!

Shod v Kojskem.

Nad vse sijajno se je izvršil v nedeljo popoldne shod v Kojskem. Prostorna dvorana pri gosp. Mariničevi je bila natlačena polna volivcev kojsčanske občine. Bilo je zbranih do 350 mož. Za predsebnika je bil izvoljen zaslužni podžupan g. Lenardič. Najprvo je govoril g. župnik Marinič, ki je izrazil obžalovanje nad Gabrijelčičem da je zašel v tako družbo, kakor je liberalna. Nato se obširneje peča z govorom dr. Treota, ki se je delal na eni strani silno pobožnega, na drugi strani pa podil duhovne v cerkev. Judovski farizeji če bi sedaj prišli na svet, bi lahko rekli, da so muhe proti našim liberalcem. Duhovnik mora iti med ljudstvo. Te pravice si ne puste jemati od odvokata dr. Treota. Svoje poslanstvo imajo od Boga, da gredo med ljudi. Kristus je to naročil apostolom, ki so bili vsi duhovni in noben advokat, razun morda tistega, ki se je obesil. (Bučen smeh.) Govor g. župnika je n redil najboljši vtis in je razkrinkal liberalno hinavščino tudi glede proste šole in razporoke. Nato je govoril urednik Kremžar, ki je jasno dokazal, da besedam liberalcev ni verjeti. Vse liberalno delo je doslej obsojalo le v razdiranju. V enournem govoru je nato natančno raztolmačil kmečki, gospodarski program naše stranke. Volivci so govoru glasno pritrjevali. Govoril je nato gospod kandidat Fon povdarjajoč, da hoče po „Sloginem“ programu vedno in dosledno delovati za koristi svojih volivcev. Ko je še g. dr. Breclj v krepkih besedah označil liberalno brezdelavnost in neznačajnost, ter povdarjal, da se boj vrši za načela med strankami in je pozival navzoče, naj vsi brez izjeme gredo 14. maja na volišče za kandidata Josipa Fona, sodnega tajnika v Gorici. (Veliko odobranje.) Kandidatura je bila soglasno ob velikem navdušenju sprejeta. Kakih 15 pijanih ljudi pod komando znanega Jančiča je hotelo delati nemir, a so se morali sramotno odstraniti. Shod je proti pričakovanju krasno uspel.

Lahko rečemo, da v kojsčanskem Miha ne dobi večine. Dne 14. maja, možje, vsi na volišče za Fona! Bog z vami in sreča junaška!

Shod v Gor. Cerovem.

Po ponesrečenem shodu se pripelje zvečer na Gor. Cerovo sodni tajnik Fon. Sklical se je takoj drugi shod, na katerem je bilo navzočih nad 100 volivcev. Shodu je predsedoval g. podžupan Makuc. Govorili so gg.: Kremžar, Fon, dr. Breclj, podžupan Makuc, župnik Ivančič in Lorencon. Navdušenje na shodu je bilo velikansko. Kandidatura gos. sodnega tajnika Josipa Fona je bila soglasno sprejeta. Zavednim Cerovcem pa kličemo: Bog Vas živi!

Shod v Solkanu.

Krasno je uspel v soboto zvečer volivni shod v Solkanu. Zbralo se je nad 200 volivcev. Shodu je predsedoval župan g. pl. Batistič. Govorili so dr. Breclj, Fon in Kremžar. Kandidatura Fonova soglasno in navdušenjem sprejeta.

Lep shod v Šempasu.

Popoldan ob 4. so se zbrali pristaši „Sloge“ v hiši pokojnega gosp. župana pl. Monari. Volilci sami so želeli ta shod v namen, da se točno pouče o izvrševanju volilne pravice. Zbralo se je okoli 200 volilcev. Častiti g. župnik je otvoril zborovanje omenivši namen shoda. Omenil je važnost sedajne volitve. Dotaknil se je različnih strank, katere se potezajo vsaka za svojega kandidata. Posebno je pojasnil, da nova kmetčka stranka, ki tudi danes zboruje v Šempasu in ki pridga mir in edinstvo, prinaša nov boj z svojimi novim kandidatom.

Na to je prešel g. govornik na način volitve ter poljudno razlagal volilni red. Posebno je poudarjal, kako je paziti na izkaznico in glasovnico. Volilci so jako pazljivo sledili pouku ter s pogostimi uprašanji in opazkami kazali zanimanje za ta pouk.

Ko je prvi govornik prenehal se je oglasil častiti gosp. kaplan St. Kodermac k besedi. V šaljivem in sarkastičnem slogu je ožigosal neizpeljive in hinavske obljube programov Gabrščkove in Štrekeljnove stranke. Vzbudil je mnogo smeha in pritrjevanja. Ko je pa omenil resno in vspešno delovanje našega dičnega voditelja dr. Gregorčiča, so navzoči volilci kot iz enega grla zaorili: „Živio naš voditelj“.

Kot tretji govornik je nastopil gosp. nadučitelj L. Likar. Naslanjajoč se na predgovornikova izjavljanja, je dokazoval različna protislovja zgoraj omenjenih programov in je volilce bodril, k vstrajnosti ter jih bodril, naj s ponosom proti vsakemu nastopajo kot pristaši „Slogine“ stranke.

Konečno je častiti g. župnik odgovarjal na nekatera vprašanja volilcev ter zaključil zborovanje, katero je trajalo nad 1 uro.

Vsi za dr. Laharnarja.

(Komensko).

Izenenadila nas je kanidatura Gregorina proti Štreklju in Laharnarju. Naši zaupniki pravijo in kažejo, da je nepričakovana in za liberalce hud udarec. Vendar se zdí nam, ki smo videli v Štreklju domačina in nič drugega, zdi se nam čudno, da bi ne bili naši veljaki o tem obveščeni iz Gorice in da ni bilo vse to dogovorjeno. Tega ne zastopimo. In pravijo, da so ravno tisti za Gregorina, ki so poprej najbolj delali in kričali za domačina in kmeta Štreklja. To so pač čudni ljudje. In sedaj pravijo ti, ki so še za Štreklja, da, če ne bo dr. Peter Laharnar prvič izvoljen, če bi prišlo torej do ožje volitve, da se združijo s socialdemokrati. Taki so torej naši mgžje, ki jih žene le strast in sovraštvo. Raje pojdejo s socialisti ki pravijo, da ni Boga, za kandidata Krmolja, ki je pisal domov, ko je bil bolan, da mu je narava dala zdravje; raje pojdejo za socialisti, ki pravijo, da je njih Bog — trehuh. Torej s takimi pojdejo naši naprednjaki in ne za obče spoštovanega, odločnega, katoliškega moža dr. P. Laharnarja. Sramotno — Jaz sem bil s svojimi prijatelji za Štrekelja le zato ker je domačin — a sedaj smo za „Sloginega“ kandidata dr. Petra Laharnarja, za katerega bo glasovala velika večina.

Ta je mož, ki ga poznamo vsi dobro, ki je bil več let v Sežani naš glavar, ki je bil pravičen in natančen. Le njega bomo volili in nobenega drugega ne. — Vsiljenec Gregorin naj le ostane v Testu, kaj se sili sedaj na koncu volitev in farba, da je nad strankami. Taki ljudje, ki pravijo, da so nad strankami, so še hujši, obrnejo, kakor jim kaže. Taki so hinavci, proč z njimi!

Ker pa ni upanja, da zmaga Štrekelj, volimo vsi tisti, ki smo šli za Štreklja, za poštenega vzornega moža dr. Petra Laharnarja. Noben volivec naj se ne da zapeljati ne od Štrekljevih, tem manj pa od Gregorinovih agentov. Takim

povejte, kar jim gre. Gregorin naj le ostane v Trstu, volijo naj ga na Greti! Mi pa volimo vsi kot eden „Sloginega“ kandidata dr. Petra Laharnarja. Vsi za njega na 14. maja, da bo zmaga tim bolj sijajna. Živio dr. Peter Laharnar!

Volivce.

Pozor volilci!

Dne 14. maja vsi na volišče! Glasovnice ne pokažite nasprotnikom! Nihče nima od Vas kaj takega zahtevati!

Liberalnim agitatorjem pokažite vrata. Imena kandidatov pišite razločno in natančno, ker jih sicer komisija lahko zavrže. Vsak glas ima svojo veljavo! Volivci tolimskega, cerkljanskega, bovškega, kobariškega in kanalskega sod. okraja zapišite na glasovnico natančno tako-le:

Dr. Anton Gregorčič,
profesor bogoslovja v Gorici.

Volilci iz goriške okolice zapišite na glasovnico natančno tako-le:

Josip Fon,
sodni tajnik v Gorici.

Volivci iz sežanskega, komenskega in ajdovskega okraja zapišite na glasovnico natančno tako-le:

Dr. Peter Laharnar,
deželne vlade svetnik v Černovicah.

Pazite na vsako črko!
Ne zaupajte liberalcem!
Dne 14. maja vsi na volišče

za naše kandidate!

Novice.

Volilni shod v Gorici. — Združeni volilni odbor, ki se je zedinil za kandidaturo g. Jerneja Kopača, posestnika in svečarja v Gorici, vabi k volilnemu shodu, ki se bo vršil na praznik vnebohoda, dne 9. t. m. v dvorani hotela „Central“ ob 10^{1/2} dop.

Volilci, pridite mnogobrojno!

Liberalni shodi so se v nedeljo izvršili povsod zelo klavarno. Gabršček je tožil nad Ročinjci ki ga niso hoteli poslušati; imel je iz početka 150 poslušalcev, a ti so takoj odšli, ko so slišali samo zabavljanje. Ostalo jih je le 43. Andrej Gabršček je zabavljaj na Oskarja Gabrščeka, češ da ni nič delal. Lepuščka in hlapca „Ljudske posojilnice“, dr. Rejca so v Srednjem pozdravljali s klici: Živijo dr. Gregorčič. To je „dr.“ Rejca tako razjezilo, da je nahlulil nekega volivca: „Hudič te vzemi! Ali ne boš upil živijo Gruntar?“ Dr. Treo je v Črnicah brusil pete zaman. Na uho so mu doneli klici: Živijo Laharnar. Nedelja je bila za našo misel dan zmago-slavlja, za nasprotnike poraz.

Kdo je tisti? — Pred nekoliko dnevi je trdila „Soča“, da je rekel eden izmed „klerikalnih kolovodij“ v Gorici, da bi on sam ne glasoval za dr. Gregorčiča, če bi volil v gorskem volilnem okraju! Nato smo pred desetimi dnevi „Sočo“ pozvali naj imenuje tega „klerikalnega kolovodjo“ ter dostavili, da jo imenujemo že naprej nesramno lažnico, če tega ne stori. Do danes ga ni imenovala ter tako ostala lažnivka. —

Sobotna „Soča“ trdi zopet o nekem župniku, vzornem duhovniku, da je na nekem shodu preteklega tedna obsojal dr. A. Gregorčiča.

Zato kličemo zopet „Soči“: Na dan z imenom tega vzornega župnika! Ako ga „Soča“ ne imenuje, jo imenujemo zopet že naprej nesramno lažnico!

Političnega katekizma je še nekaj na razpolago. Kdor ga želi imeti, naj se nemudoma oglasi na upravo „Narodne Tiskarne.“

Obsojeni liberalci. — V soboto se je vršila pred tuk. okrožnim sodiščem prizivna razprava v zadevi Kosmač — Ro je iz Čerkna. V tej razpravi je bila prva rabsodba proti Roju v polnem obsegu potrjena in s tem oprana čast gospodu cerkljanskemu županu Kosmaču. Kaj poreče na to „Soča“.

Blamirani liberalci — Gospod dr. Dinko Puc nam je poslal sledeči popravek: Slavno uredništvo! Sklicuje se na § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da z ozirom da poročilo „Shod za Michele Gabrielli v Sovodnjah — razgnan“ v št. 35. Vašega lista, priobčite v postavnem roku sledeči popravek: Ni res, da sem govoreč o užitnini zvrzel vso krivdo na dr. H. Tuma, češ edino on se je protivil pobiranju užitnine v deželni upravi; ni res, da sem rekel „ta dr. Tuma žalostnega spomina“; res pa je, da sem povdarjal, da imajo napredni poslanci na sploh in dr. Tuma posebej ravno toliko zaslug za to, da je prišlo vprašanje užitnine v sedanji ugodni položaj, kot jih imajo klerikalni poslanci; res, je, da sem rekel, da je laž, ako se očita naprednim poslancem in dr. Tumi, da so oškodovali deželo za stotisoče kron; res je, da sem trdil, da sedanje pobiranje erarne užitnine in vseh doklad od strani c. kr. erarja samega ni v nikaki zvezi s stališčem dr. Tume leta 1900, in res konečno, da sem povedal, da ko je imel klerikalni poslanec referat o užitnini v rokah, mu ga je moral dr. Pajer odvzeti, ker referent ni ničesar napravil. V Gorici, dne 1. maja 1907. Dr. Dinko Puc.

K tej predrznosti nekaj komentara! Obrnili smo se v tej zadevi do našega dopisnika, od katerega smo dobili to-le:

„Mari dvomite nad resničnostjo mojega poročila o shodu za Michele Gabrielli v Sovodnjah? Kar sem rekel, je kot pribito, pa če se dr. Puc na glavo postavi sredi Travnika. Revež, bil je v veliki zadregi, ko so ga naši izzivali, naj govori o užitnini. Začel je nekaj čenčati, a beseda mu je zastajala, in vsak je lahko opazil, da mož sam ne ve, kaj govori. Ako ima dr. Puc le trohico časti v sebi, mora priznati, da je res bleknil o dr. Tumi to, kar sem Vam zadnjič sporočil, namreč: „Ta Tuma žalostnega spomina“. Ali se ne spominja več ta „pozabljeni“ dr. Puc, kako je naše pristaše bistro pogledal, ko so opomnili: „Oho, prej pa je bil dr. Tuma vaš bog!“ In šele takrat se je dr. Puc zavedel, da je ustrelil velikega kozla, ko je o dr. Tumi izrekel take pomenljive besede. In zdaj Puc popravlja. Zakaj popravlja, to se razume na prvi pogled. Njegov politični šef, ta vedno jezni šef ga je zgrabil ter z brezavko opletel zaradi izbleknjenih besedij. In Puc se zdaj jezi na „kavce“, da so šefa to ovadili. In ta vedno jezni šef nam veliko več veruje ko Pucu“. Tako naš poročevalec. — Sedaj pa še nekaj stvarnih opazk o užitnini.

Torej tudi ta odvetniček si išče lavorov na opolniznem užitninskem polju, na katerem je grdo pogorel njegov sorojak dr. Tuma, in katero je spravilo njegovo stranko ob ves kredit med ljudstvom. Užitnina je največji žebelj za rakev narodno-naprednih „nesebičnežev“ in če hoče ta stranka sploh obstojati, se mora popolnoma otresti elementov, ki so se protivil iz vobče znanih namenov pobiranju užitnine v deželni režiji. Poglavlja užitnine so Röntgov žarki, ki kažejo našemu ljudstvu liberalna načela v pravi luči in razsvetljujejo do kosti delovanje bivših narodnih kaporjonov in izvrševalnega odbora žalostnega spomina za blagor dežele, občin in ljudstva. Zato pa, g. doktor, ako čujete na shodih ali kjersibodi kaj o užitnini, napolnite si hitro usta z vodo; to je najboljšo sredstvo, ako se nečete blamirati.

Krave s Krna dobi se Vam morajo smejati, ko čujejo Vaše trditve, da imajo napredni poslanci na sploh in dr. Tuma posebej ravno toliko zaslug za to, da je prišlo vprašanje užitnine v sedanji ugodni položaj, kot jih imajo klerikalni poslanci, in da je laž, ako se očita naprednim poslancem in dr. Tumi, da so oškodovali deželo za stotisoče kron. Kdor Vam je to sugestiral, je čisto navadni šarlatan.

Dalje vprašamo: Je-li bilo mogoče l. 1900 dobiti pobiranje užitnine v deželno režijo? Je-li imel odbor od zbornice ta nalog? Je-li poslal isti dva uradnika po deželi v dosego tega smotra?

Jeli govoril na javnem shodu odbornik dr. Tuma proti tej nameri? Je-li šel A. Gabršček osebnost k g. K. Gorup ter ga zagotovil: „Mi smo proti pobiranju užitnine v deželni režiji!? Znaša-li izguba, ker ni dežela dosegla tačas svojega namena, nad 1 milijon kron samo pri davščini opojnih pijač? Je-li znašal čisti prebitok leta 1905 za 508.000 K več nego leta 1904 pri isti dokladi?

Prosimo odgovorite na sledeča vprašanja: Kdo je sprožil to misel v deželi? Kdo je nabiral in objavljaj tozadevne podatke iz sosednjih kronovin in iz naše dežele? Kdo je stavil predlog v deželnem zboru in v odsekih, naj dežela ustanovi užitninski urad in naj sprejme pobiranje vseh indirektnih davščin v svojo upravo? So bili to „liberalni“ ali „klerikalni“ poslanci? In bi bilo prišlo to vprašanje v sedanji ugodni položaj, ako bi bili „klerikalni“ poslanci o tem molčali? Kdor Vam to natvezuje, je čisto navaden politični slopar.

Kdo je nagovarjal in dajal navodila posameznim občinam, naj pobirajo užitnino v lastni režiji? Kdo je nabiral zadnje podatke ter jih izkortičal na pristojnih mestih v svrhu, da se sistem pobiranja užitnine-predrugeči? Kdo je hodil na Dunaj v ministerstva, opetovano k namestniku in finančni direkciji v Trst v dosego tega namena? — Tega vendar niso delali napredni poslanci dr. Tuma, Štrekelj in dr. Treo.

Ce hočete trditi po „Soči“, da je nastal sedanji ugodni položaj vsled tega, ker uvaja c. kr. erar povsod sčasoma poskuše pobiranja užitnine v lastni režiji, ne odgovarja ta trditev resnici in je grdo politično slepilo javnosti v strankarske namene. Res je le, da je bilo treba največjega pritiska od deželnega odbora in od najvažnejšega činitelja v deželi, da je vlada vendarle l. 1905 sprejela pobiranje užitnine v lastno režijo.

Vaša trditev, da sedanje pobiranje užitnine od strani c. kr. erarja ni v nikaki zvezi s stališčem dr. Tume l. 1900, je potemtakem le prozorna scfisterija; trditev pa, da je moral dr. Pajer odvzeti klerikalnemu poslancu referat o užitnini, ker referent ni ničesar napravil, je neresnična. Referent je prof. Berbuč, ki ni referat ni bil nikdar odvzet, zato je vse to obrckovanje in konvencionalna politična laž.

Imenovanje. — Višje sodni svetnik gosp. Ivan Okretič, kraški rojak iz Kostanjevice, je imenovan za glavnega prokuratorja na Dunaju.

Smrtna kosa. — V sredo 1. maja je umrla 12 letna Herminija Simčič, hčerka g. Simčiča, uradnika na „Montu“ in veleposestnika. Bila je učenka 5. razreda na dekliški vadnici. Pogreb se je vršil 3. maja popoldne ob veliki udeležbi. Velecenjeni rodbini naše iskreno sožalje!

Krasne vence so položili na krsto med drugimi poleg žalujoče rodbine še rodbina Silič, součenke umrle, rodbina Jacobi, veteransko društvo, rodbina Casagrande, uradništvo „Monta“ itd. Bil je lep pogreb.

Izjava. — Ker se mi od raznih strani in na razne načine predbaciva, da sem podpisana v zvezi z dopisom iz Bovškega v „Gorici“ od dne 27. aprila, ali ga celo sama spisala, izjavljam s tem, da nisem z onjm dopisom ne v direktni ne v indirektni zvezi in sl. uredništvo prosim mi potrditi, da onega dopisa jaz tudi doposlala nisem. Bovec, 4. maja 1907.

Gabrijela Vidmar.

(Radi potrjujemo, da od Vas nismo prejeli nobenega dopisa in da niste z njim v nikaki zvezi. Ur.)

Župnijski izpit sta napravila v Gorici veleč. gg. Leopold Pečenko, župnijski upravitelj v Kanalu ter Anton Gerbec, vikar v Zapotoku. —

G. Anton Štrekelj kandidat „agrarne“ stranke za goriško okolico je trdil v Dornbergu, da je želja tudi prev. knez nadškofa, naj on kandidira. Poprašali smo na pristojnem mestu, kaj je na tem resnice ter zvedeli, da je izustil kandidat debelo laž! Nadškof ni ne proti kandidatu in prori komu drugemu kaj takega izrazil!

Pač pa smo doznali da je želja našega nadpastirja, naj bi se v teh resnih časih ne cepili glasovi katoliških volivcev, kajti s takim ravnanjem se pomaga do zmage le liberalni stranki! —

Spletke goriških magistratovcev presegajo vse meje. Kjer ne najdejo doma mož, katerim bi izročili legitimacije in volivne listke, odidejo, ne da bi jih izročili ženi ali komu izmed domačih. Pa to ni še vse! Magistratovci so začeli pri oddaji volivnih listkov kar sami zapisavati kandidata: Dr. Francesco Marani. Delavstvo se pritožuje nad tem nezaslišanim nasiljem. Minulo nedeljo je šlo mnogo delavcev na magistrat prošeč, naj jim izročijo legitimacije in volivne listke, ki jih niso prejeli, ker jih ni bilo mej tednom doma. Magistratovec jim je odgovoril osorno, da naj pridejo v ponedeljek dne 13. maja. Ko delavci rekli, da jim je težko izgubljati dnino, odgovoril jim je magistratovec, da ni njemu zato nič mar!

Pozivljamo c. kr. okr. glavarstvo v Gorici, da naj stori tem krivicam konec! Ob enem prosimo goriške volivce, naj nemudoma naznani „Slov. kat. del. društvu“ v Gorici vse neredne in nasilnosti, da se vložijo pritožba.

Vabilo k veselici, katero priredi „Marijina družba“ v Pevmi v proslavo nepozabnega pesnika + Simona Gregorčiča, v nedeljo, dne 12. maja t. l. ob 5. uri pop. na odprtem prostoru g. A. Fogar v Pevmi. Vspored: 1. „Mariji“, petje. 2. „Domovini“, deklamacija. 3. „Naj v planinski raj“, petje. 4. „Proti domu“, prizor. 5. Luknja v namiznem prtu“. Šaloigra v 1. dejanju. 6. „Dve narodni“, petje. 7. „Proslava Gregorčiču“, prizor. 8. „Naša zvezda“, petje. 9. „Pri gospodi“. Šaloigra v 2. dejanjih. — Sedeži: 1.—4. vrste 1 K 20 v. 5.—8. vrste 80 v. od 9. vrste naprej 60 v. stojišča 40 v. Vsi prijatelji nedolžnega veselja, Marijine družbe in čestitelji nepozabnega blagega velikega rodoljuba in pesnika + Simona Gregorčiča. Domačini iz mesta in okolice se uljudno vabijo k obilni udeležbi.

Marijina družba.

Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi v soboto dne 11. t. m. v hotelu „Pri zlatem jelenu“ vojaški koncert, ter po koncertu ples v korist goriških visokošolcev v Pragi. — Vspored se naznani pravčasno Odbor.

Ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici bode imela v soboto dne 11. majnika točno ob peti uri zopoludne svoj letni občni zbor v prostorih tukajšnje „Citalnice“. K obilni udeležbi vabi Oibor.

Zahvala.

Podpisana izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so o priliki smrti naše nepozabne hčerke, oziroma sestre

ERMINIJE SIMČIČ,

UČENKE V. RAZREDA NA C. KR. DEKLIŠKI VADNICI

prihiteki k pogrebu ter s tem skazali ranjki zadnjo čast, kar nam je bilo v veliko tolažbo.

Posebno se zahvaljujemo darovateljem krasnih vencev, ter sl. vodstvu šole, c. kr. profesorjem, učiteljem in učiteljicam, učenkam in pred vsem vet. društvu.

V GORICI, dne 5. majnika 1907.

ŽALUJOČA DRUŽINA.

Užitnina in „Soča“.

I.

Dejstvo, da je kazal g. dr. Gregorčič na nekem volilnem shodu na lepe vspehe, katere so imele država, dežela in občine pri užitnini vsled upeljave pobirajna te davščine v državni upravi, h čemur je pripomogla tudi naša stran-ka, je tako razkačilo škorpiljone okoli „Soče“, da so se začeli moriti z lastnim strupom v strahu pred posledicami mogočnega vtisa, ki je napravila objava tega dejstva, da so se protivili gospodje narodno-napredne stranke proti nameri naših poslancev, da bi dobila dežela pobiranje užitnine in sploh vseh posrednih davščin v svoje roke. Svarili so jih prijatelji v Trstu, naj odnehajo od te opozicije, ki jim mora le škodovati; svaril je g. A. Gabršček celo urednik „Sl. Naroda“ Malovrh pri „treh kronah“, naj opusti to vrtoglavo vprašanje; — a vse to ni nič pomagalo. Ošabno, drzno, srborito so korakali napredni gospodje svojo pot naprej; psovali in zabavljali so nečuvno na nasprotnike, pobijali in smešili jih v člankih in noticah že l. 1900, in zmagonosno je naznanjevala „Soča“ dne 4. 8. 1900, da je padla vsa akcija deželnega odbora glede pridobitve krčmarskih pooblastil v vodo ter da je isti zbral skupaj z vsem aparatom le neznatno število pooblastil nasproti privatnemu zakupniku Gorupu.

Nepričakovani vspehi na eni strani, kateri se ne dajo več utajiti; zavest na drugi strani, da so se oni vestno in resno trudili preprečiti pobiranje užitnine v deželni režiji, kar je imelo za deželo in občine slabe posledice, vse to v zvezi, da se je to dejstvo javno konstatiralo, je hudó preplašilo naprednjake okoli „Soče“, da so skrpuncali v potu svojega obraza par konfuznih člankov, katere prinaša označeni list.

II.

Trdimo glasno in smo pripravljeni dokazati svojo trditev pred vsakim objektivnim sodiščem:

Približno pol milijona kron bi bile dobile dežela in občine od vseh teh davščin samo leta 1905 več nego leta 1904, ne da bi bila država dobila niti vinarja manj, kakor je prej dobivala, in ne oziraje se na režijske stroške, ako bi se bila namera naših poslancev l. 1900 posrečila. Računi v tem oziru so tako jasni, da ni ugovora proti njim.

Efektiven dobiček za deželo in občine bi bil znašal torej l. 1905 pol milijona kron ako bi se bile izvedle namere „klerikalcev in dr. Gregorčič-a“.

Koliko bi bil znašal od l. 1901 do sedaj, si lahko vsakdo misli.

Teh podatkov sicer „Soča“ ne taji, ker jih tajiti ne more; a pomaga si iz zagate na drug način. Ona trdi namreč da imajo na lepem vspehu od užitnine napredni poslanci toliko zaslug kakor dr. Gregorčič in drugi. Še več, ona trdi, da imata „Soča“ in „Primorec“ več zaslug za to, da je prevzela dežela delno pobiranje užitnine ob času in na način, ko daje dobiček, — dočim bi imela gotovo izgubo, ako bi se bilo to zgodilo l. 1900 po navodilih „Gorice“.

No, ta trditev ni več le neslana, marveč kar naravnost bedasta. In tako „spižo“ si usoja list dajati svojim čitateljem!

V nadaljnjem dolgem, opetovano nasprotujočem si prvem članku dokazuje list, da dr. Tuma in A. Gabršček nista nikakor preprečila deželnozbornske akcije glede pridobitve pooblastil od obrtnikov, marveč pripisuje stranki in navedenima gospodoma zaslug, da so klerikalce, poučili o dejanskih razmerah v deželi, o načinu, kako se daja užitnina v zakup i. t. d.

Vprašamo vse one, ki imajo, najelementarnejše pojme o užitnini in o zadevnih odnosjih v naši deželi: Je-li mogoče bedastočo dlje tirati? So-li res čitatelji „Soče“ tako plitvi in strastni, da ne vrnejo lista, ki jim nudi take priemojenosti?

III.

V 50. št. nadaljuje „Soča“ razpravo o užitnini, in res ne vemo, kaj bi bolj občudovali v tem nadaljevanju, ali člankarjevo nevednost ali hudobijo.

Z debelimi črkami tiska najprej trditve dr. Dermastja, „da del deželne užitnine se pobira po državnih uslužbencih, kar je oziroma bode pouzročilo deželi en milijon kron škode“ ter pozivlja na to poštene čitatelje, naj poslušajo, kako „nesramno“, kako „predrzo“, kako „lopovsko“ se hujška na shodih.

No, kaj pa je v tej trditvi tako strašnega, neresničnega, da meče člankar s psovki okoli sebe, kakor kakšen pristen „šnopsar“? Odgovor je enostaven: Polna resnica je to, raditega besni „Soča“.

Člankar naj odgovori na sledeča vprašanja: Je-li res sprejel c. kr. erar v svojo režijo del deželnih užitninskih davščin, namreč davščino opojnih pijač, ali ne? Bi bila dobila dežela od te davščine za dobo desetih let od vlade vsaj 1.000.000 K več nego dobiva sedaj, ako bi se bil osnoval l. 1900 po predlogu „klerikalnih“ poslancev deželni užitninski urad, ali ne? Je-li imela oziroma bode imela dežela potemtakem vsaj en milijon izgube, ali ne?

Na ta vprašanja naj ča člankar onim svojim čitateljem, „ki imajo še zdravo glavo na vratu“, jasen, odločen odgovor, če hoče povsem — pogoreti.

Da mu delo olajšamo, mu svetujemo, naj prej natanko prouči, kako so postopale in kake vspehe so desegle v tem oziru dežele: Kranjska, Štajerska in Koroška.

Člankar trdi dalje: „C. kr. erar se je odločil za pobiranje v svojem področju sam, niso ga k temu pripravili ne klerikalni ne napredni poslanci. Kdor trdi nasprotno, je tepec ali slepar!“

S polno zavestjo mu vračamo te pridevke, dokler on ne dokaže, kar tu trdi. Ostudna laž je, kar mož tu trdi, res je pa, da je bil deželni odbor dvakrat na Dunaju, da bi dosegel povišanje doklad na pivo in pobiranje užitnine v lastno ali erarsko režijo. Neovrgljiva resnica je, da je bil po naročilu deželnega odbora poročevalec o užitnini opetevano pri namestniku v Trstu in pri finančni direkciji v iste namene; neovrgljiva resnica je, da je bil potreben največji pritisk v to, da se je vlada odločila sprejeti pobiranje užitnine v lastno režijo.

To je polna resnica, a kar vi trdite, je nevednost ali premišljena laž. V nadaljni polemiki se zaganja člankar v odprta vrata, češ „klerikalci“ trdijo, da ima dežela od te vladne akcije škodo.

Na tako neumnost reagirati, bi bilo odveč. Kaj takega more suponorati le neveden, strasten liberalce. Očividno zamenjuje člankar podražavljenje davščin opojnih pijač s pobiranjem užitnine vina, mošta in mesa potom c. kr. finančnih organov.

Ni čuda, če trdi potem pisec v „Soči“, da imajo „vso zaslug za to akcijo tisti možje, ki so l. 1900 preprečili deželni zakup“. No, kdo so pa tisti možje? — Dr. Tuma in A. Gabršček vendar ne, ker ta člankar na drugem mestu odločno zanika. Kdo torej? Ven z barvo! Sta-li navedena preprečila označeno akcijo deželnega odbora ali ne? — Če nista, nimata nobenih zaslug; če pa sta to preprečila, — potem bomo ž njima pošteno obračunili.

Da bi svojim nevednežem bolj imponirala, navaja „Soča“ tudi nekaj podatkov o deželnih dokladah na užitnino vina, mošta in mesa, ter namiguje: „Ni zlodej, če znašajo [doklade letos 120%, a leta 1900 le 20%, da mora biti dobiček tudi večji in vsaj šestkrat večji.“

Ko bi ta užitninski abecedar vedel, kako gorostansko se bije po zobeh s temi podatki, bi ga bilo — tako vsaj mislimo — vendar nekoliko sram.

Gospodine: Država, dežela in občine so imele l. 1905 za 5.008.000 K (berite: pol milijona osemstisoč kron!)

več čistega dohodka nego leta 1904 vključ temu, da so znašale deželne doklade l. 1904 celih 120%, a leta 1905 pa le 100%. Vendar pa hočemo biti pravični in mu povedati, da vse naše primere gledé užitnine se vedno nanašajo na reducirane doklade 100%. Za koliko bi bili čisti dohodki višji v letih 1901 do 1904 nego leta 1905, se danes ne da do pičice dokazati. Če so pa „poskočili od l. 1904 do leta 1905 za 5.008.000 K, si vsakdo lahko misli, koliko so imeli vsi trije činitelji izgube v letih 1901-04. Razlika od leta do leta ne more biti velika, ker so „znašale deželne doklade leta 1901 80%, potem pa 100 ali 120%“.

Modri člankar je tudi izračunal, da bode stala deželo režija, ako sprejme pobiranje v lastno režijo, celih 100.000 K. Recimo, da je to res; kaj pa sledi iz tega? Ako bi se bila posrečila namera „klerikalnih“ poslancev l. 1900, bi bila imela dežela kosmatega dobička leta 1905 pri erarski užitnini 183.000 K, pri deželni tudi 183.000 K, pri občinskih dokladah 174.000 K, pri pivu 41.000 K, skupaj torej 581.000 K. Ako bi res stal užitninski urad 100.000 K, imela bi dežela vendar še zmirom 481.000 K čistega dobička od tega. In pri tem bi bile dobile država in občine isto toliko kakor l. 1904, seveda pri popolnoma enakih dokladah.

Evo, Vam uradna števila! — Odgovarjajte sedaj Vi postenjak, če so naši poslanci „sleparji našega ljudstva.“ Sicer pa vsa dežela vé prav dobro, kje so v tem vprašanju sleparji našega ljudstva. Zastonj je Vaš trud, s svojo gorostastno nevednostjo in konfuznostjo ne predru-gačite tega mnjenja v deželi. Ko se piše ali govori o užitnini, molčite in skrite se ter držite se načela: Im Hause des Gehenkten spreche man von Stricke nicht!

IV.

Tudi v sobotni 51. številki prinaša „Soča“ nadaljevanje svojega modrovanja o tem predmetu in se peča večinoma z nakladami na pivo. O, tu Vam je šele mizerija, tu zmes, tu konfuznost! A ni v „Sočinih“ vrstah res človeka, ki bi vsaj deloma razumel to, kar so uradništvu neki gospodje o užitnini pojasnili.

Člankar pravi, da smo imeli do leta 1902 naklado 1 K, od 1903—1905 pa 1.70 K in l. 1906 4 K od hl piva. No, člankar je zabil povedati, kdo se je potegoval za ta povišek. (Vendar ne dr. Tuma in Gabršček in tudi ne deželni uradniki!) Naglašja pa, da je naravno, če so sedaj dohodki večji. Na to pove-mo člankarju, da se je dr. Tuma v dežel-nem zboru upiral temu, do bi dežela vzela v roke le pobiranje naklad od piva. Da je bilo to povsem neopravičeno, kaže dejstvo, da je dobila dežela l. 1901 potom zakupa pri nakladi 1 K 11.000 K, a leta 1905 v lastni režiji pri nakladi 1.70 K pa 87.000 K. Nevednost ali hudobija je, ako trdi „Sočin“ pisec, da dežela ni imela zakona za pivo do l. 1904; res je, da je prinesel prof. Berbuč l. 1901 tak zakon v zbornico, ki je bil sprejet in sankcioniran.

In če ni bilo prej takega zakona v deželi, zakaj ga pa ni predložil zbornici dr. Tuma, ki je bil odbornik in referent o užitnini od l. 1896 do konec l. 1901. Zakon z dne 21. decembra 1904 je le prememba prejšnjega tozadevnega zakona, posnet po solnograškem dež. zakonu za pivo. Isto velja tudi o odredbi c. kr. namestništva z dne 28. dec. 1904. In če je res, da so le deželni uradniki izvedli pobiranje naklad na pivo v deželni režiji sedaj, ko sedita dva „klerikalca“ v deželnem odboru, zakaj niso isti uradniki izvedli istega prej, ko je sedel dr. Tuma v deželnem odboru? Na to odgovorite! Sicer pa svetujemo listu, naj ne hvalisa preveč nekatere deželne uradnike, katere se po njegovi polemiki lahko potiplje s prsti, in če bi lahko mislil svet, da ti nečuvno zabavljajo čez deželne odbornike in deželni odbor ter dajajo „Soči“ zadevna navodila; hudobni svet bi tudi lahko mislil, da so imeli posebne

udobnosti pri užitnini, ker niso prej izvedli istega, kar se jim sedaj bahato pripisuje in so sedaj izvršili.

Kaka zmedenost vlada v piavi „Sočinega“ člankarja, kaže jasno ravno to hvalisanje ureditve deželnega užitninskega urada za pobiranje piva v deželni režiji. „Vsa režija“ — piše mož v tem uradu — „je en diurnist“.

Če je to res, vprašamo člankarja, zakaj bi isti uradniki ne uredili tudi takega cenega urada za užitnino od mošta, vina in mesa?

Zakaj bi bil stal po člankarjevi trditvi l. 1900 tak urad 100.000 K, dočim je sedaj tako enostaven, preprost, skoro zastonj? Saj so bili bistveno pri dežel-nem odboru l. 1900 isti uradniki, kateri so tam danes!

Če izdaja erar za svoj užitninski urad 60.000 do 65.000 K in je izhajal privatni zakupnik še z nižjim zneskom; zakaj bi ti izvršni deželni uradniki, ki so uredili tako po ceni deželni urad za pivo, ne uredili tudi tak deželni urad za užitnino od vina, mošta in mesa?

Odgovor je pač lahek: Člankar ne ve danes, kaj je včeraj pisal.

To sledi tudi iz sledečega: V 50. št. piše „Soča“ doslovno: „Ako bi se bilo dr. Pajerju posrečilo pridobiti vsa pooblastila krčmarjev, bi bil brez dvoma vzel užitnino v zakup, ustvaril si bil po svojem laškem srcu deželni užitninski urad, ki bi stal vsaj 100.000 K na leto, dežela bi imela vsako leto veliko izgubo, in ta dragoceni užitninski urad bi nas tlačil in žrl, žrl, žrl... ne le dobiček zakupa, ki bi ne zadoščal, marveč žrl, žrl in žrl bi tudi iz korita deželnih doklad...“.

Tako bi se bilo godilo l. 1900; a danes sedi v deželnem zboru in odboru isti glavar dr. Pajer, pod njim se je uredil užitninski urad za pobiranje naklad od piva, in sicer v polno zadovoljnost narodno-naprednih gospodov. Od kod ta sprememba? — Saj vendar ne bi bil žrl ta urad l. 1900 dobiček zakupa in doklade, ker je sedel tedaj v deželnem odboru dr. Tuma, dočim ne žre pod istim dr. Pajerjem sedanji užitninski urad nič, ko sedi v deželnem odboru dr. Gregorčič in njegovi „oprode“.

Leta 1900 se je moral preprečiti užitninski urad, „ker so se cedile dr. Pajerju sline po slovenskih grozih, piše „Soča“; danes ima dežela lep dobiček od naklad od piva in sploh od užitnine, in od tega dobička so dobili slovenski okraji podpor za razne potrebščine v približnem znesku 220.000 K, italijanski približno isto toliko. In vendar sedi v deželni hiši isti dr. Pajer sedaj, kakor l. 1900, razlika je le ta, da je bil l. 1900 v odboru dr. Tuma, sedaj sta pa dva „oprodi“.

Kruto, grozno mesari „Soča“ svojega bivšega sotrudnika dr. Tuma v teh člankih, hote ali nehoti; a nehoti povzdiguje vpliv in moč dr. Gregorčič-a in njegovih „oporod“.

No, naj zadostujejo našim čitateljem te opazke na vse hrbtljave ekspetoracije „Soče“ o užitnini v dokaz zmedenosti, konfuznosti in strahu, ki vlada v naprednih vrstah pred tem vprašanjem.

Ker so šli nasprotniki na to polje, nasvetujemo vsem onim gospodom, ki gredo na shode, da proklamirajo glede užitnine kot neovrgljivo dejstvo sledeče:

V.

1.) „Klerikalni“ poslanci so sprožili v odsekih in deželnem zboru misel o pobiranju vseh posrednih davščin v deželni režiji, oni so postavili in zagovarjali tozadevne predloge, katere je pobijal v odsekih in v zbornici edini poslanec dr. Tuma.

2.) Ako bi se bila l. 1900 ta namera posrečila, bi dobila dežela le pri žganjanih v dobi desetih let najmanj en milijon kron več od te davščine, ki se je po državi, nego dobi tako.

3.) Pri enakih dokladah bi bila dobila dežela l. 1905 približno pol milijona kron več od vseh označenih davščin

ne go je dobila leta 1904, ne da 1i bile dobile radi tega občine in vlada manj nego so dobi le l. 1904 od privatnih zakupnikov. Koliko bi znašal dobiček od leta 1901 naprej, si vsakdo lahko misli.

4.) Leta 1901. je dohila dežela od naklad na pivo, katere je oddala potom zakupa 1v pobiranje, pri nakladi 1 K znesek 11.000 K; a leta 1905 je dobila po lastni upravi pri nakladi 1.70 K kosmati dohodek 87.000 K.

5.) Dr. Tuma in A. Gabršček sta se trudila, kar se je dalo, da bi preprečila pobiranje užitnine v deželni režiji. To se da nedvojbeno dokazati iz „Soče“ l. 1900 in stenografskih zapisnikov deželnega zbora.

7.) Govorniki na shodih naj si pri-skrbe 49, 50. in 51. številko letošnje „Soče“, naj si podčrtajo in prečitajo ob-činstvu iz istih listov ona mesta, v ka-terih stoji, da je bila sreča za deželo, da se ni ustanovil l. 1900 (za l. 1901) deželni užitninski urad, ker je bil takrat glavar dr. Pajer, in bi bil oni urad žrl, žrl in žrl ne le dobiček zakupa, marveč žrl, žrl in žrl bi tudi iz korita deželnih doklad, dočim se je ustanovil sedaj pod istim glavarjem po deželnih uradnikih delni užitninski urad za pobiranje piva, ki stane le — enega diurnista.

Doda naj se, da l. 1900 je bil dež. odbornik dr. Tuma, a sedaj sede v od-boru „klerikalni oprode“. Takrat bi bil urad žrl in žrl slovenske groše, po ka-terih so se dr. Pajerju sline cedile; a sedaj so slovenski poslanci, na čelu jim dr. Gregorčič, vendarle rešili slovenske groše, katere nese sedaj užitnina vsled pobiranja iste po finančnih organih. Na-sprotnike pobijete na ta način z lastnim orožjem.

Res je in neovergljiva resnica, da se je dr. Gregorčič in njegovi „oprode“ trudili in delali na to, da bi prišlo po-biranje užitnine vsaj v erarske roke, ko se je preprečila deželna režija. To naj se objavi brez strahu, tudi če bi kakšen veščak v svoji domišljavi bogosličnosti hotel „Soči“ natvezati, da so vsi toza-devni uspehi sad njegovega truda.

Volilci na Krasu pozor!

Združeni goriški in tržaški „libe-ralci“ so sklenili igrati se z Vami kot z nerazsodnimi otročaji.

Že iz prvega začetka smo domne-vali, ali gotovi nismo bili, zdaj pa smo gotovi. Zdaj je jasno kot beli dan, da je bila kandidatura Štrekljeva faktor dogo-vorov med goriškimi in tržaškimi „libe-ralci“. Ali so že vsi narodni voditelji v Trstu pobegli v „liberalni“ tabor, ali le lastnik „Elinosti“ dr. Gregorin in nje-govi uredniki, ne vemo; to pa vemo, da so tisti gospodje, ki delajo v „Elinosti“ lepo in grdo vreme, za časa te volitvene dobe stopili na dan kot pristni „liberalci“, kot odkriti somišljeniki naših goriških „liberalcev“. Stvar je čisto enostavna. „Elinost“ je upala, da bo naša stranka

v tej volitveni kampanji popolnoma pod-legla. A že v začetku je uvidevala, da se utegne ravno nasprotno pripetiti, takrat se je zagnala v volitveni boj z vso silo svojih moči — za „liberalne“ kandidate na Goriškem. Najbolj se je zarila v boj za g. Štreklja. Naravno, Kras je „Eli-nosti“ najbližji del Goriške, in druga dva „liberalna“ kandidata sta prišla mno-go pozneje na dan. Stori la je pa tudi za ta dva, kar so ji moči dopuščale. „Soči“ ni bilo treba za „napredne“ kandidate niti ust odpreti, skrbela je zanje že „Elinost“. Izkratka: Nobeno strankarsko glasilo ni dolžno za kandidate svoje stranke več storiti, nego je stori la „Eli-nost“ za kandidate naše „napredne“.

Ali o joj! Akcije na Krasu so za Štreklja vedno bolj padale, zmaga dr. Laharnarja je postajala dan na dan očit-nejša. Gospodi je postajalo vedno bolj vroče. Kaj bo? kaj bo? Agitacija je za-čela igrati ulogo vrtanja lukenj v vodo, agitatorji so odletavali kot bob od stene. Ni bilo druge rešitve več, nego nov kan-didat! A kje ga vzeti in ne ukrasti! Naša „napredna“ ga ne zmore, če bi jo na glavo postavil. Tu reče „Elinost“, zvesta sobojevnica naših „naprednih“: Če ga nimate Vi, Vam ga damo mi. In skoraj 150 neodvisnih volivcev sežanskih, ki ne prisegajo ne na liberalno, ne na klerikalno zastavo in si temveč želijo da se na Krasu ne vgnjezdi bratomorni strankarski boj („Elinost“ 3. maja), je proglasila dr. Gregorina za kandidata na Krasu. Krasna kamedija! In vsi ti „neod-visni“ volilci in njih inspiratorji, tržaški „liberalci“ in z njimi sporazumljeni in dogovorjeni goriški „naprednjaki“, vsi, vsi, famozni komedijantarji! Pred mesecem in dnem si se ti „ne-liberalna“ „Elinost“ navduševala za „li-beralnega“ kandidata naših „naprednja-kov“, zdaj se naši „liberalci“ z „liberal-no“ „Sočo“ vred na tihem veselijo „ne-liberalnega“ rešitelja dr. Gregorina! Ali seveda „Elinosti“ je bil prej Štrekelj neodvisni kandidat, „Soči“ bo pa na dan ožje volitve — katere pa, če Bog da, ne doživimo — Gregorin pravi in pristni „liberalec“.

Krasna igra! Če bi ne bila za slo-vensko politiko tako žalostna in za „ne-odvisne“ sežanske volilce tako sramotna! In kaj tiči za zastorjem te igralne dru-že? — Štrekelj ne more proti dr. La-harnarju zmagati. Gorenji Kras ga abso-lutno ne mara. Dr. Gregorin naj vjame tu glasove, Štrekelj na spodnjem Krasu, na ožji volitvi se ti glasovi združijo, in — morda se posreči dr. Laharnarja vreči. Zares prav advokatski načrt! Ali se tudi tako advokatsko izpelje, pokaže prihod-njost.

Že zdaj pa lahko rečemo, da je ta igra, ki dela tako eminentno moralnemu listu, kakor hoče „Elinost“ biti, sramota. Časti si ne narede oni volilci, ki se dajo na ta led speljati. Največja blamaža je pa še to za našo bankerotno „napred-no“. Kam je ta revica prišla? ona, ki se je pred mesecem in dnem v „Trgovskem Domu“ tako mogočno „reorganizirala“! Izven dežele si mora izposojati „rešite-lja“, in pa tako na negotovo! In vrhu tega mora si dati dopasti tako poniže-valno žalostno ulogo, da ne sme „Soča“ niti črhnuti proti dr. Gregorinu, ki na-stopa v „Elinosti“ in na Krasu kot pro-tikandidat g. Štreklju! Da, da, v take zagate prihaja nepoštena politika! Če tudi nimamo najmanjše dolžnosti, vendar prav iz srca obžalujemo našo „napredno“,

ječe vrtnar, pritisnjen k opiralu, ves rdeč od napa, iz poslednjih sil podpirajoč eden vogel glasovira.

A Fjodor Filipič se ne vpokoji.

„A kaj to?“ sem razsodil, „kaj, misli, da je kaj koristen, kaj potreben v obči zadevi, ali pa je tako vesel, ker mu je dal Bog to samozavest, prepričevalno zgovornost in ker ga obsipa z užitkom? Najbrže bo tako.“ In sedaj ugledam, Bog vedi zakaj, ribnik in utrjene služabnike, ki vlečejo, do kolena v vodi, veliko ri-biško mrežo — in zopet Fjodor Filipič s kropilnikom v roki, na vse kriči, teka po bregu in le malokdaj stopi v vodo da pridrži z roko zlatkaste koroselje, izcedi motno vodo in zajme sveže. Pa glej, poldne je julija meseca. Jaz grem po komaj pokošeni vrtni travi, nad menoj pa navpični, žgoči solčni prameni. Mlad sem še, nekaj mi manjka in po nečem hrepenim. Korakam k ribniku na svoje priljubljeno med gredico babjega zoba in brezovim drevoredom ter ležem spat. Se se spominjam, s kakim čustvom sem legel in gledal skozi rdečkaste trne bab-jega zoba stebel na črno, v zrnca za-

da je prišla roke tržaških „mešetarjev“.

In „Elinost“? Kje je zdaj tisto nje-no sveto-narodno prepričanje o velikih vrlinah, o narodni odločnosti, o narodnih zaslugah, o narodni izkušnosti, o doma-činstvu, o praktičnem poznanju kmetijskih potreb itd., kar je prej tako svetohlinsko pripenjala na g. Štreklja? Ha, ha, „po-štena“ devica „Elinost“! Danes tukaj, jutri tam! En anderes Stülchen, ein anderes Mädchen? Ko pridemo še kedaj z „Elinostjo“, jo bomo morali vprašati, naj nam pove, ali so njene trditve stalne, ali jih morda jutri ovrže. Tako razume „Elinost“ vzgojno nalogo časnika-rstva!

Zdaj pa še zadnjo besedo volilem na Krasu. Ali boste res pustili s sabo tako pometati? Mislimo, da sami uvide-vate, da morate biti tudi sami s tem vprašanjem na čistem. Mi smo dobro in-formirani, opozarjamo Vas le na pomislek: Kako bi bilo mogoče, da bi „Soča“ molčala h kandidaturi Gregorinovi, proti kandidaturi Štrekljevi, ako bi ne bilo res, pred čimer Vas mi svarimo. „Elinost“ nima drugega razloga za Gregorinovo kandidaturo, kakor to, da se s tem za-preči vgnjezdenje strankarskega boja na Krasu. Ne verujte „Elinosti“! Ta boj se na Krasu ne vgnjezdi, ker faktično še ekzistira. „Elinost“ ga pa s svojim rav-nanjem še le razunema. Ublažiti se bo pa dal po ravno nasprotni poti, kakor jo ona hodi.

Volilci! Zdaj imate pred seboj dve poti: našo ravno in odkrito in nasprot-nikovo zvito in prikrito. Glejte, kako iz-berete sami!

„Elinost“ in kraško-vipavska volitev.

Zadnjič smo rekli, da nečesa ne moremo „Elinosti“ dopustiti — brez od-govora. In to je, da hoče „Elinost“ našo stranko pred slovenskim svetom stigma-tizirati kot nekako samopašno kliko brez etične podlage, brez idealov, brez lju-bezni do naroda, poznavajočo le en smot-ter: strankarstvo. To mnenje o nas mora vsakdo dobiti, kdor je prečital nastopne besede v „Elinosti“: „Realne narodne in gospodarske koristi Krasa so le po-stranska stvar, ko se gre za to, da stran-ka zmaga na volitvah z „osebo“ ter da uveljavi svojo strankarsko voljo po na-čelu: najprej stranka, potem narod!“ — Za primeren odgovor na tak popolnoma neosnovan in z otročjo lahkomišelnostjo, nevredno treznih mož, izmišljen insult, bi morali se zateči po orožje k naši „Soči“. Tu bi bile na mestu vse one „infamije“, katere je bruhala „Elinost“ na nas, ko smo ji očitali zmoto, da spada kanalski okraj v volilni okraj goriške okolice. Mi se ne bomo razgrevali zaradi tega od „Elinosti“ najmanjše nedokaza-nega in ravno tako nedokazljivega napada, mi se ne damo nikakor po tem insultu spraviti iz duševnega ravnotežja; kajti vemo prav dobro, da je „Elinost“ segla po tem nečastnem orožju v veliki nevolji, videča, da imamo mi lahko stališče, za-govarjati kandidata, katerega dičijo krasna svojstva, ona pa temu ravno nasprotno. A reagirati nekoliko pa vendar ho-čemo.

Mi vemo, da bi spravil „Elinost“ v veliko zadrego, kdor bi zahteval od nje dokazov, da so bile naši stranki, pripo-ročajoči volilec dr. Laharnarja, real-ne narodne in gospodarske koristi Krasa le postranska stvar. Na vsak na-

čin hoče „Elinost“ imeti le „realne na-rodne in gospodarske koristi Krasa“ od prihodnjega državnega poslanca, ali dru-gače rečeno: Prihodnji državni poslanec naj v državnem zboru tako deluje, da izvojuje Kraševcem izdatne „realne na-rodne in gospodarske koristi.“ To more storiti pa le oni poslanec, ki je za tako parlamentarno delovanje zmožen, sposo-ben in izurjen. Da ima dr. Laharnar vsa ta svojstva v rthovati meri, smo dovolj na široko in drobno razložili, kakor tudi, da takih svojstev tak duševni revček kot je g. Štrekelj, nima. No, zdaj naj nam pa draga „Elinost“ pove, kako je mo-gočo očitati taki stranki, ki se bori za tako izbornega kandidata kot mi, da so ji „realne narodne in gospodarske kori-sti le postranska stvar“!! Ali ni „Sloga“ ravno s tem, da priporoča dr. Lahar-narja očitveno dokazala, da so ji „re-alne narodne in gospodarske koristi Krasa“ pred vsem na srcu, katere doseči je možno le po zmognih poslancih in ne po duševnih revčkih! To menda razvidi že vsak najpriprostejši volilec na Krasu. Da bi pa gospodje pri „Elinosti“ ne imeli niti toliko razuma, je izključeno. „Elinost“ si je torej, da bi „Slogi“ ško-dovala, hotela pomagati z lažjo, in — kar je še hušje — laž je porabila, da bi „nabarbala“ kraške volilce. To pa tudi slepcu kaže, da so „Elinosti“ „realne narodne in gospodarske koristi Krasa“ le postranska stvar, ko se gre za to, da „Elinost“ zmaga na volitvah z osebo ter da uveljavi svojo strankarsko voljo po načelu: najprej stranka, potem narod! Naše načelo je pa: najpcej na-rod, potem stranka!! V tem je razlika med nami in „Elinostjo“.

Še na neko luknjo v nje „nadstran-karstvu“ moramo „Elinosti“ pokazati. Ta luknja se je začela v sedanjem volil-nem času čudovito širiti, tako, da se skozi njo golo strankarstvo že jasno vidi. Dokler se ni boj naših dveh strank do-tikal kože „Elinosti“, je ona v paradira-nju „nadstrankarstva“ še precej dobro izhajala. A volitve so temu potajevanju naredile konec. V tem volitvenem času vse vre, in vrvenje spravlja marsikaj na dan. In tako nam je kandidatura Štrek-ljeva razkrila intimna nagnenja „Eli-no-sti“ do naših liberalcev. Pa kaj nagne-nja? — Kakor „Elinost“ zdaj piše, to je že očitna izpoved liberalizma. Le pri-merjajmo to, kar je napisala „Elinost“ o volitvah na Goriškem z dotičnim berilom „Sočinim“, in abstrahirajmo par ro-batosti Gabrščekovih, potem ne najdemo nobenega razločka. Na naših volivnih shodih, ne le tistih, ki so bili proti Štre-klju, ampak vseh, ni našla „Elinost“ niti trohice dobrega. Vsak naš shod je bil v „Elinosti“ tako opisan, da je moral čitalec misliti, da je „Slogina“ stranka na robu propada, da nima v ljudstvu nič več zaupanja. Nič slabšega ne piše o nas „Soča“. Naravno je pa, da „Soča“ o naših shodih ne more in ne sme res-nice pisati. „Elinosti“ ni naša stranka narodna, ampak le „klerikalna“. Naše nasprotnike nazivlje z oficijalnim ime-nom, naše ime „Slogina“ stranka ali pa celo katoliško-narodna stranka ji ne gre čez jezik. In vendar bi mi prav radi zvedeli od „Elinosti“, kaka razlika je med našo stranko in med narodno stranko v Istri? Kdo deluje v Istri naj-več za narodno stranko? Ali ne duhov-niki? Ali niso med istrskimi voditelji tudi duhovniki? Ali niso Spinčič, Man-

energično v tla in zletel, šumljaje med vejicami, z gredice in začirikal. Drugi zopet je skočil na zemljo, privzdignil repič, se ogledal, začirikal in kakor strela zletel za prvim. Na ribniku se za-čujejo udarci pralca po mokrem perilu in ti vdarci se širijo in odmevajo doli po ribniku. Sliši se smeh, govor in plu-skanje onih, ki se kopljejo. Sunek vetra je zašumel še daleč od mene z bre-zovimi vršički; čuj, vedno bliže, slišim kako pripogiba travo; glej, tudi listi na habj zobovih gredicah so se zamajali in nabodli na svoje vejice; na, že je dospel do mene val svežega vzduha, privzdignil rutni vogel in mi pobožal potno lice. Na mesto privzdignjenega robca je zletela muha in se plazila krog vlažnih ust. Suha vejica med nadleguje pod hrbtom. Ne, nočem več ležati, izkopat se pojdem. A glej, ravno tedaj začujem okrog gre-dice hitre korake in prestrašen ženski glas:

„Oh, očka! ne vem, kaj je, a mož-kega ni nobenega v bližini.“

— Kaj je, kaj je? stečem na solnce in sprašujem ženice z dvora, ki beži

LISTEK.

Melež.

Povest grofa Leva Tolstoja.

(Dalje.)

VI.

Predstave in spomini so se mi vrstile v domišljiji s silno bistrotjo.

„Klepetavec, ki k iči neprenehoma iz drugih sanj — kak nažiček pač more biti to? Najbrže zagorela lica, koščat, kratkih nog, mislim, v rodu z našim na-takarjem Fjodorom Filipičem.“ In glej — pred seboj vidim stopnice v naši ve-liko hiši in pet služabnikov, ki vlečejo na otiračah, težko stopajo, glasovir na eno perot; Fjodora Filipiča vidim z za-vihanimi rokavi nankingskega jopiča, kako nosi eno pedal, teka naprej, od-pira zapahe, vleče tam za ročaj, potolče tukaj, leze skozi noge, v vse se meša in kriči neprestano s skrbi polnim glasom:

— K sebi, naprej to, naprej! Da tako, s koncem navzgor, navzgor, navzgor, vdari v vrata, da, tako!

— Pa še Vi blagovolite, Fjodor Filipič, kaj hočemo sami! pristavi bo-

dič, Kompare itd. duhovniki? Ali program našd stranke le za pičico favorizira duhovščino nego isterski? In vendar, koliko ljubezni in spoštovanja ima „Edinost“ do stranke in duhovščine v Istri, in koliko mržnje, nasprotstva in zaničevanja usiplje „Edinost“ na nas in našo duhovščino. Ako je naša stranka črno-klerikalna, zakaj ni „Edinosti“ prav enaka stranka v Istri niti klerikalna? Kje je tu doslednost? kje pravičnost? kje stvarnost? kje nepristranost? Mi bomo morali enkrat na to stran z „Edinostjo“ prav dobro obračunati; kajti kozlov, katere je začela „Edinost“ streljati, nam je že dovolj.

Politična nedoslednost.

S Krasa.

Vedno naraščajoče število za državnozborskega kandidata Laharnarja unetih razsodnih Kraševcev in Vipavcev zadelo je že veliko let znano tajno zvezo sežansko — Kamoro sežanske občine v srce.

Le ta delovala je s starim lisjakom na čelu le v to, da bi ugodno pripravljala javnost za svoje priveržence in preskrbela jim odlična in častna mesta v občinski upravi, cestnemu odboru, okrajnem šolskem svetu, deželnem in celó v državnem zastopstvu.

Da so navedeni kamori pomagali tudi nekateri tržaški in goriški advokati in doktorji je javna tajnost, kakor resnično, da ne bi si bili Kraševci in Vipavci nikdar mislili, da bode 30. aprila t. l. zadnje dni pred državnozborsko volitvijo na prigovor navedene kamore nastopil državnozborski kandidat doktor Gustav Gregorin odvetnik v Trstu.

Že 10. marca t. l. pisala je „Edinost“ v svoji 69. številki, da je zadnji čas, da bi se za volilni oraj sežanski določil kandidat, očitala političnemu voditelju, da se premalo brigajo za prihodnje državnozborske volitve, zvrčala vso krivdo na nje, ako bi slabo izpadale, ker se ne brigajo za nje pravočasno in čakajo le na zadnji trenotek; trdila, da volilnemu okraju pripadajoči Ajdovci, Komenci in Sežančani niso sploh več razsodni ljudje, ki umejo svojo korist, ako volijo Laharnarja in ne Štrekelja, ki ni Kraševac samo po svojem rojstvu ampak tudi po svojem značaju, po svoji ljubezni do kraških tal in do vsesкупnega naroda.

Posledica temu je bila, da sta znana sežanska propalica in nabrežinski pomarančar povzdigovala po shodih v Sežani, pri Rebku, v Komnu v Mahorčičevi hiši v Sežani 10. marca t. l. proglašenega kandidata Štrekelja-blatila pa zaslužnega in za državnozborskega kandidata proglašenega edino sposobnega kandidata Laharnarja, katerega bodo volili vsi zavedni in dosledni Kraševci in Vipavci zato, ker je naših hribov sin in po trdnosti svojega značaja po svoji ljubezni do vseh Kraševcev, Vipavcev in sploh deželanov ter do milega svojega slovenskega naroda tega zaupanja vreden.

Kdor bi bil proti njemu, sploh ne pozna naših današnjih potreb in nosil bode odgovornost za vso prihodnost. Kedor ne voli Laharnar-ja podpiral bode tedaj v zadnjih skripcih nahajajočo se in brajočo sežansko kamoro, kateri je na srcu vse drugo, nego uničiti bratomorni strankarski boj ali skrbeti za narodno in gospodarsko povzdigo in izobrazbo našega revnega, poštenega in za nemarjenega ljudstva.

A sedaj k zaupnemu shodu Gregorinovem dne 30. aprila — opori kamore!

Pri mizah sede mej drugimi poslušalci dosedanji privrženci Štrekljevi: znani plešasti

stokajoč mimo mene. Ona se samo ogleda, zamahne z rokami in beži naprej. A glej, tu beži k ribniku tudi sedemdesetletna starica Martjana, si pridržuje z roko ruto, ki ji sili z glave, poskakuje in drsa z eno nogo v volneni nogavici. Dve dekleti, držeči se druga za drugo, tečeta mimo, za njimi pa desetleten malček v očetovem jopiču ter se drži za krilni rob ene izmed njiju.

— Kaj se je zgodilo? poprašujem.

— Mužik je vtonil.

— Kje?

— V ribniku.

— Kateri, naš?

— Ne, mimoidoči tujec.

Kočijaž Ivan, drsajoč z velikimi čevlji po pokošeni travi, in tolsti oskrbnik Jakob, težko sopeč, tečeta k ribniku in jaz zbežim za njima.

— Kaj stojite? kriči in si slači že med potjo jopič. — Človek je vtonil in oni stojijo ... daj sem vrv!

Vse gleda z upom in strahom Fjodora, medtem ko si on, opiraje se ob ramo svojega služabnika z dvora, sezuva pesni čevlji s koncem levega.

cikorjaš, suhi pravni vetrnjak, slučajno došla nebodigatrebna pomoč iz Senožec, in osrečevalec občinskih denarnih sredstev, več znanega nedolžnost sežansko zastopajočega trčeta, ribniški zaletel in nekaj tihincev ter pritrjujejo seveda govornikom dr. Gregorinu in senožeškemu zdravniku dr. Gregoriču, ki pa nič drugega ne povesta nego to, kar je vedno trdil kandidat Laharnar se ve da z boljšimi podatki ne prezirajoč strank, ki so podlaga uspešnemu državnozborskemu delovanju.

Drugi poslušajo do konca in se v srcu ogorčeni o politični nedoslednosti oddaljijo čudeč se, da ni od kamoristov proglašeni kandidat doktor Gregorin obljuboval ne le uničenja bratomorskega boja, narodno in gospodarsko povzdigo in izobrazbo našega kmeta ampak jih tudi farbal, kako bode nadzoroval kaznjence v kaznilnicah, kedar se te premesti iz mest na deželo in vabil vojake, ki bodo mesto v vojašnicah v mestu stanovali v Sežani, po Krasu in Vipavi, v gostilno v svoji rojstni hiši.

Pravila za agitacijo!

Kako se podpisujejo glasovnice?

Zadnje dni pred volitvijo zadene gg. zaupnike sicer nekoliko nadležna a neizogibna naloga, paziti na to in pro-vzročiti da se glasovnice naših volivcev pravilno izpolnijo z imenom našega kandidata.

Pri tem naj pazijo, da se vpiše v vsako glasovnico popolnoma natančno in razločno celo ime, stan bivališče kandidata, tako, kakor je bilo objavljeno v zadevnem volivnem oklicu našega osrednjega volivnega odbora.

Ako se v tem oziru pripeti kaka pomanjkljivost ali pomote, nastopi nevarnost, da glasovnica postane neveljavna zaradi nerazločne ali nepravilne označbe kandidata. Na ta način lahko po nepotrebnem izgubimo dragocene glasove. Na primer: Ime, Anton Gregorič se lahko ponavlja na Goriškem torej se glas. vnica, ki se glasi samo na ime Anton Gregorič lahko proglasi kot neveljavna. Nemogoče je pa to, ako se glasovnica glasi: dr. Anton Gregorič, profesor bogoslovja v Gorici. Potem je kandidat tako jasno označen, da tudi pri zli volji ne more nikdo najti povoda, proglasiti dotično glasovnico kot neveljavno.

Ko se popisujejo glasovnice, so vsi naši volivci točno in odločno opozoriti na to, da se na dan volitve že takoj ob pričetku volitve zgledajo na volišču in prinesejo seboj volivno izkaznico in izpoljeno glasovnico, — ter da naj ne glasovnice in ne izkaznice iz nikakega vzroka in pod nobenim pogojem ne dajo iz rok prej, nego na dan volitve volilni komisiji, kjer bodejo izkaznico pokazali in zopet spravili, glasovnico pa oddali; tako bode onemogočena vsaka sleparija od strani nasprotnih agitatorjev.

Navadno ne bode kazalo nič drugega, nego hoditi od hiše do hiše in pisati glasovnice ter dajati volivcem zgorajni poduk.

Poglejte glasovnice še v zadnjem hipu.

Previdnost zahteva, da se glasovnice naših volivcev v zadnjem trenutku pred volitvijo še enkrat revidirajo in tako zadobi popolno sigurnost, da ni noben volivec postal žrtev kake zmote ali sleparije.

Ponavljam konečno še enkrat: Vsak

— Glej, tam, kjer se gnetejo ljudje tam nekoliko na desno od noja, Fjodor Filipič, tam je — mu pravi nekdo.

— Vem, — odvrne on, namreč obrvi kakor v odgovor na sramežljivo muzanje v ženskih gručah, sname srajco, poda križec vrtnarjevemu fantu, ki stoji v robski pokornosti pred njim, stopi energično po pokošeni travi ter se približa ribniku.

Trezorka, ki si ni znal razlagati, kaj bi moglo prisiliti njegovega gospodarja k tej nenavadni naglici, se je ustavil pri gruči, poemokal in požvečil nekoliko bilk ob bregu. Sedaj pa se je ozrl vprašujoče nanj, veselo zarenčal in skočil hipoma s svojim gospodarjem v vodo. Prvi hip ni videti ničesar razen brizajočih pen, ki so zasikale celo do nas; a glej tu Fjodora Filipiča, kako jo reže graciozno z rokami, kako dviga enakomerno hrbet in ga zopet potaplja ter se bliža v sežnjih*).

*) seženj — 213 m.

(Dalje pride.)

volivec prinesi seboj na volišče volivno izkaznico in pravilno izpolnjeno glasovnico. Ne enega ne drugega ne sme doma pustiti. Sicer se sam pripravi ob svojo volivno pravico.

Če je že volilni listek izpolnjen z nasprotnim kandidatom, smete z dovoljenjem seveda, črtati ter zapisati kandidata „Sloge“. Da se ne bo moglo več črtati in napisati drugo ime, prekrižajte ves prosti prostor okoli imena. Če je listek za nič, dobite na dan volitve pri komisiji drugega. Pazite potem, da volivec sam zapiše ali dovoli zapisati ime našega kandidata.

Imenujte zaupnike za volitev.

Novi volilni red določa, da smejo pri volitvi, v volilni sobi, poleg komisije prisostvovati kot priče tudi še zaupniki tistih strank, ki so pri volitvi vdeležene.

Te zaupnike mora še pred volitvijo stranka naznaniti pristojni politični gosposki, ki potem izmed predlaganih izbere primerno število. Zakon določa, da sme takih zaupnikov biti pri vsaki komisiji 2—5, v večjih mestih pa do 11.

Največje važnosti je, da se naša stranka te pravice povsodi, na vseh voliščih t. j. v vsaki občini, posluži, osobito pa tam, kjer komisiji ni zaupati. — Kajti novi zakon ne določa, da je volitev javna, — marveč celo dopušča, da smejo volilci le posamično v volilno sobo in da jo morajo, ko so oddali glas, takoj zopet zapustiti. Največja pomena je toraj, da prisostujejo ves čas v volilni sobi zaupniki stranke, ki so v stanu vse volilno delo in postopanje komisije od začetka do konca od blizu opazovati in se prepričati na lastne oči o pravilnosti volitve. V prisotnosti takih prič se tudi ne bode tako lahko volilna komisija upala postopati protizakonito, kajti v slučaju dognane protipostavnosti preti članom komisije sramoten zapor! Pred pričami pa nikdo ne krade.

Imenujte toraj politični gosposki pravočasno — kake 2—3 tedne pred volilnim dnevom — zaupnike stranke, ki naj prisostvujejo volitvi.

Tak zaupnik mora biti volivec v dotični občini. Nevolilci so izključeni.

Kedo naznani zaupnike politični gosposki? Zakon pravi da stranka, ki je postavila kandidata za volitev.

Najbolje bode postopati na sledeči način:

Za vsako občino naj se določita vsaj dva zaupnika v označeni namen.

To naj krajevni zaupniki naznanijo pravočasno osrednjemu volilnemu odboru v Gorici in ta bode potem izvršil naznaniło na politiško gosposko.

Jedno pa je treba takoj z vso odločnostjo povdarjati. Nikari ne pošiljajte kot zaupnike h komisijam tistih mož, ki so najbolj potrebni kot agitatorji. Agitacijsko delo je v volilni sobi popolnoma izključeno. Najvažnejše delo na dsn volitve je zunaj mej volilci: tje spadajo vsa agitatorična moči! Znotraj, pri komisiji pa naj bodejo taki možje, ki so manj sposobni za agitacijo, ki pa imajo za to več sposobnosti za nadziranje pravilnosti postopanja komisije in vseh dogodkov v volilni sobi. Vsak mora biti na tistem mestu, za koje je najbolj sposoben. To morajo pravočasno odločiti krajevni zaupniki!

Vztrajno na delo!

Dne 14. maja mora biti praznik za vse kmečke volilce. Agitatorji pa naj do istega časa agitirajo neumorno, vztrajno ter z uspehom! Zmaga mora biti naša!

Agrarci.

Prava blamaža agrarcev.

(Shod v Dornbergu).

V petek se je naenkrat raznesla vest, da priredi v nedeljo 5. t. m. pri nas nova slov. kmetška stranka javen shod. V noči od sobote do nedelje so pribili svoj program na hišna vrata nekaterih posestnikov, ki so se ga jim bali očitno in pri dnevu izročiti. Ker so nas tedaj vabili — smo se odzvali — in sicer prav mnogoštevilno čez 400 nas je bilo — nekaj domačih naprednjakov in nekaj tujcev.

Okolu 11½ je g. Budin in Zalošč otvoril shod in predlagal predsednikom gosp. župana Fr. Berce-ta, ki je bil enoglasno in z navdušenjem sprejet.

Predsednik da besedo nekemu Mrmolju iz Vrtojbe. Mož je napel vse svoje moči, da bi dokazal, kako bosta nova stranka in njen kandidat Anton Štrekelj boje, ki vršijo med našima strankama slavno premagala in vse slov. ljudstvo osrečila — ako stopimo

na njih stran — in volimo 14. t. m. poljudnega, zmožnega itd. Ant. Štreklja konečno da govornik protipostavno — to bi bil namreč moral storiti predsednik — Štrekljevo kandidaturo na glasovanje. Mi smo čakali in gledali kaj bo „ratalo“ iz tega, stopali smo na prste, nekdo je celo na stolico stopil, da bi boljše videl in štel — in glejte našeli smo 12 glasov. Pozneje so drugi zatrejevali, da jih je bilo 16. — Neka bude!

Po Mrmolji je prosil za besedo domači g. kaplan, kratko pa jedrnato je povedal novi stranki — da je popolnoma odveč in nepotrebna. Odveč, ker imamo že itak 2 stranki, torej ravsa in kavsa dovolj; nepotrebna, ker ima „Slogina“ stranka v svojem programu — vse to ni še veliko več in boljše, kakor nova „kmetška stranka“.

Krivicu je delal gosp. predgovornik, nadaljuje g. kaplan, ko je trdil, da dosedaj nihče ni delal za kmetški stan. To velja v polnem obsegu o napredni stranki, a nikakor ne Slogini. Ta je delala — in tudi bo delala, ker ima voljo in sposobnost za uspešno in blagonsno delovanje. Če vas je volja delovati v prid kmetu — evo vam širokega polja pri naši poštenu stranki.

Sicer pa praša govornik: zakaj ste nastopili še le sedaj — komaj dober teden — pred volitvami, zakaj samo v goriški okolici? Tako nekam skrivnostni ste — da vam ne zaupamo.

Da, mi celo menimo, da ste nekam v sorodu z liberalno stranko, bi radi njej pomagali spraviti Slogino stranko in njene voditelje v Žakelj. Zagotovimo vas pa, da tega ne boste dosegli!

Z velikim odobravanjem je bil sprejet kaplanov govor.

Predsednik da Fonovo kandidaturo na glasovanje; in tu so se pokazali Dornberžani, da so res možje, zakaj „živio Fon“, je kar gromelo po dvorani. Stem je bil shod zaključen. Naši so se zadovoljni in veseli razšli, liberalci so se muzali — naj-novejši agrarci pa so v Dornbergu dobili menda prvi — kerslko dolg nos! Prosit!

Druga blamaža agrarcev.

Iz Šempasa.

Istočasno se je vršil v Šempasu javni shodič novega kandidata g. A. Štreklja. Za ta shod se je posebno potil znani Bimbo. Najel je še pomočnika, da je raznašal vabila. Pomočnike je razposlal tudi na lov volilcev v Ozeljan in Osek. Novemu rešitelju kmetov Bimbotu je bil pomočnik tudi sicer spoštovani posestnik gosp. Josip Komel. Ves obilen trud je spravil le pičlo število volilcev na dvorišče krčmarja Živca. Toda med temi je bilo pravih pristašev nove stranke jako neznatno število.

Vrtojbenki policaj je imel prvi govor; za njim je nastopil g. Ant. Štrekelj. Posebnega zanimanja ni vzbudi niti redar, še manj pa gospod novi kandidat. Z medklici so oba motili in zavračali tukajšni liberalci gosp. Fr. Spacapan, Josip Humar, Vincenc Samokec in učitelj iz Ajševce g. Vittori.

Koliko so večinoma cenili govornike in njih pristaše, je razvidno iz dovtipov, ki so šli po shodu od ust do ust. Ti so bili pa predebili ter jih iz usmiljenja do kandidata nemaramo objaviti.

Shod je naredil na kandidata tako „ugoden“ utis, da niso vzdržali niti eno uro na shodu, ampak bleđi, poparjeni in poraženi nagloma odkurili v drugo krčmo na liter vina, kjer so osamljeni se okrepčali po prestanem bridkem porazu.

Tretja blamaža agrarcev.

V nedeljo popoldne je sklical deželni poslanec Jakončič v Gor. Cerovo shod, na katerem je priporočal za kandidata potovalnega učitelja Ant. Štreklja. Zabavljal je proti „Slogi“ in dejal, da se mora vse zgoditi, kar reče dr. Gregorič, dr. Pavletič, ali dr. Breclj. Ta mož je „kunšten“! „Slogin“ odbor sklepa kot izvrševalni odbor naše stranke v sporazumu z zaupniki z dežele. Od vsakega dobromislečega radi sprejmemo nasvete. A kadar je enkrat sklep storjen, zahteva strankina disciplina, da se tudi izvrši, četudi ni morda to popolnoma prav postranskim namenom kakega Jakončiča. K besedi se je oglasil gosp. župnik Ivančič, ki je povdarjal, da je nova kmetška stranka nepotrebna, ker že imamo v „Slogi“ kmečko stranko in tudi kandidata v gospodu Fonu. (Živjo klici.) Kandidatura gospoda Antona Štreklja je bila soglasno odklonjena in soglasno sprejeta Fonova kandidatura.

Ivan Bednařik
 priporoča svojo
knjigoveznico
 v Gorici
 ulica Vetturini št. 3.

Trst Corso 4 **M. Gál** Gorica Corso Verdi 45

Elastični ovitki
 črni ali rdeči za trtne cepiče
 I. a vrsta K 25.50 } za kilogram.
 II. a vrsta „ 23.50 }
 Pošilja se tudi na deželo
 po poštne povzetju.

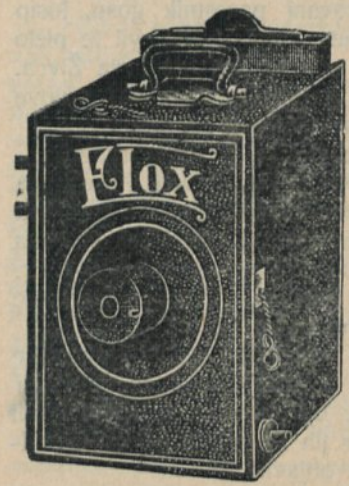
6 modernih kravat ali
 zavratnic (ali tudi 3
 kravate in 3 zavrat-
 nice) za 3 K. 6 kosov
 finega raznega blaga
 za 4 K pošilja po
 poštne povzetju

Fr. Steiner
 Dunaj
 II/3 Kraftgasse 64/4
 Zamena je dovoljena.

Brošuro *****
Občinstvo pri fotografu

izda v kratkem
Anton Jerkič,
 lastnik odlikovanega foto-
 grafskega ateljeja v Gorici,
 Gosposka ulica 7.
 Cena 20 v.
 Obenem priporoča slike vsake
 vrste edino na modernem papirju.

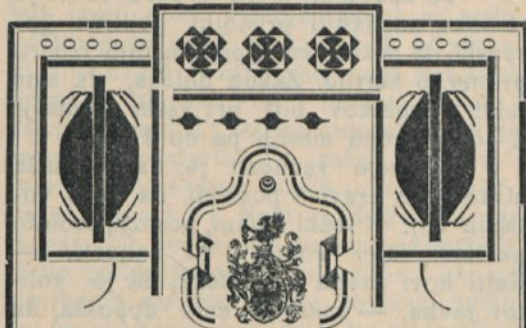

„Flox“
 je fotografski
 aparat s katerim
 lahko vsak brez
 znanstva fotogra-
 fira. Aparat do-
 gotavlja podobo
 (sliko) v 5 krat 7
 cm in stane z
 celo elegantno
 kompletno op-
 ravo in pojas-
 nilom samo 6 K.
 Pošilja po poš-
 tne povzetju
H. Weis, Dnnaj
 XIV/3 Sechsstr.

Pri naročitvi 10 žepnih ur se pošlje 1 gratis.

Velika
iznajba.
Samo 2 gld. 55 kr. velja
 ravno iznajdena nikel rem. žepna
 ura z znamko **System-Roskopf Pat.**
 ki teče 36 ur, z minutnim kazalom,
 bliščeča, lepa in natančno idoča s 3-
 letno garancijo. (Eleg. urna verižica
 in 5 nakitov se zastoj pridene).
 Ako ura ne ugaja, se denar vrne in
 je vsak rizik izključen. Pošilja se le
 proti povzetju, ali naprej poslanemu
 denarju:
M. J. Holzer's Wwe
Marie Holzer
 Ehren und Goldwaren-Fabriks-Niederlage
 en gross, Krakau Oest. Dietelsg. 73, St.
 Sebastiansgasse 26.
 Zalogatelj c. kr. državnih uradnikov.
 Ilustrovani cenik ur, verižic, zlatih,
 srebrnih in China srebrnih izdelkov, kakor
 tudi raznih godal na strojev gratis in franko.
 Zastopniki se iščejo.
 Slične anecene so ponarejene.

Anton Kuštrin,
 trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25
 priporoča častiti duhovščini in slav-
 nemu občinstvu v mestu in na deželi
 svojo trgovino jedilnega blaga n. pr.
 kavo Santos, Sandomingo, Java, Cej-
 lon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St.
 Angelo, Korfu, istrsko in dalmatin-
 sko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne
 vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več
 vrst riža. Miljsveče prve in druge
 vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega
 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič
 & Valenčič. Zveplenke družbe sv.
 Cirila in Metoda. Moka iz Majdiče-
 vega mлина iz Kranja in iz Joch-
 mann-ovega v Ajdovščini. Vse blago
 prve vrste.

„NARODNA TISKARNA“
 : : V Gorici, ulica Vetturini št. 9 : : :

je preskrbljena z povsem novimi
 črkami, okraski in finim papirjem,
 ter more prevzeti vsa v ti-
 skarsko stroko spa-
 dajoča dela

TISKA:

* „Gorico“ oo	oo „Pr. list“
* Vabila oooo	oooo Cenike
* Brošure ooo	ooo Račune
* Diplome oo	oo Vizitnice
* Pobotnice o	o Rač. sklepe
* Sprejemnice	Jedilne liste
* Plakate ooo	ooo Etikete
* itd. itd.	itd. itd.

Zagotavlja točne in strokovno pravilne izvr-
 šitve v moderni in okusni obliki od na-
 vadnega enobarvnega do finega večbarvnega
 tiska po tako nizkih cenah, da se ne boji
 ----- nikake konkurence -----

Krojaški mojster
VIDROJIC
 V Gorici, pod Kostanjevico št. 10,
 se pripoleča slavnemu občinstvu in čč. duhovščini
 v mestu in na deželi za obila naročila. Posebno
 se priporoča za izdelovanje talarjev.

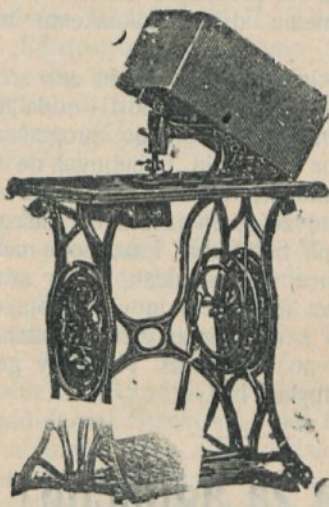
Peter Lukman
 krojaški mojster
 v Gorici — ulica sv. Antona 1 — v Gorici
 naznanja, da ima dobro urejeno krojačnico, ter
 se sl. občinstvu v mestu in na deželi priporoča
 za mnogobrojna naročila.

Ant. Obidič
 čevljar
 v Semeniški ulici 1
 v Gorici
 priporoča se
 za raznovrstna naročila po meri
 za gospe in gospode.
 Naročila se izvršuje hitro.

Ivan Kravos
 priporoča svojo
sedlarsko delavnico
 v Gorici
 na Kornju št. 11.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šol. Doma“!

Fani Drašček,
 zaloga švalnih strojev
 Gorica, Stolna ulica hi. št. 2.

Prodaja-
 stroje tudi
 na teden
 ske ali
 mesečne
 oboroške.

Stroji so
 iz prvih
 tovarn ter
 najboljše
 kakovosti.
 Priporoča
 se slav.
 občinstvu.

Pozor!
 Edino naš rojak v Gorici, optikar
I. Primožič,
 v ulici Vetturini št. 3

ma veliko zalogo optičnih izdelkov, kakor:
 Raznovrstna očala, zlata in iz nikla, ste-
 kla iz kristala, v vseh številkah. V zalogi
 ima razne toplotere, daljnogleda, baro-
 metre, mikroskope, vage za vino, za žga-
 nje, za špirite, livele za zidarje, mizarje
 po najnižji ceni.
 Izvršuje vsakovrstne poprave in iste
 dostavlja na dom.

Centralna posojilnica

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905
 na mesečna odplačila v petih letih

in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih
 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. januarja 1907
 na menice po 6%, na vknjižbo po 5 1/2%

Obrestna mera za hranilne vloge je nespremenjena.

Kupujte
cerkvene obleke
 edino od naše slovanske tvrdke
Josef Neškudla,
 protokolirani zavod za cerkvene obleke
v Olomucu,

zaloga cerkvene oprave z 20 odst. cene je kot
 druge avstrijske tvrdke in sicer:

kasule, pluviale, dalmatike vela, nebesa, barjake, ahove, čilime, pokrivala,
 albe, rochete, kaliže, ciborium, monstrance, svečnjake, lustere itd.
 Zalogatelj Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Izabele na Dunaju
 in 16 avstro-ogerskih kapiteljskih cerkvah.

Delniška družba
združenih pivovarov Žalec in Laški trg
 priporoča svoje izborno pivo
 v sodcih in v steklenicah.
 Zaloga v Gorici na Kornu št. 13.
Jakob Jeras, zastopnik.

OBJAVA.

V deželni trtnici v Podturnu so na prodaj naslednje vrste rastlin:
 Paradižnik (pomodoro) rudeči, debeli, zgodnji po 0.50 K 100
 „ »Optimus« rudeči, debeli, grazdati „ 0.50 „ „
 Jagode »Docteur Morér« z debelim plodom „ 4.— „ „
 „ »Marguerite Lébreton« z debelim plodom „ 4.— „ „
 Te vrtnine se morejo kupiti vsak dan razun
 nedelj in praznikov.